

TÜRKÇE

SORU BANKASI

ÖRNEKLER

TEST

SONUÇ YAYINLARI
TYT
TÜRKÇE SORU BANKASI

Bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Bu kitabın tüm hakları, Etkin Sonuç Yayıncılık Mat. Dağ. Eğt. San. Tic. Ltd. Şti.'ye aittir.

Baskı – Cilt

Tuna Matbaacılık A.Ş.

Bahçekapı Mahallesi 2460. Sokak Nu.:7

06370 Şaşmaz / ANKARA

Tel: (0 312) 278 34 84 (pbx)

Belgeç: (0 312) 278 30 46

www.tunamatbaacilik.com.tr

Ana Dağıtım

Korkut Reis Mah. Sezenler Cad. No: 16/9

Çankaya / ANKARA

Tel: (0 312) 229 02 81

Cep: (0 555) 893 92 92

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM - SÖZCÜKTE VE SÖZ GRUPLARINDA ANLAM

Sözcükte Anlam ile ilgili Kavramlar

Konu Kavrama Testi - 1 6

Anlam Aktarmaları

Konu Kavrama Testi - 2 8

Sözcükler Arasında Anlam İlişkisi

Konu Kavrama Testi - 1 10

Söz Öbeklerinin Anlamı

Konu Kavrama Testi - 1 12

Deyimler ve Atasözleri

Konu Kavrama Testi - 5 14

Sözcükte ve Söz Gruplarında Anlam

Değerlendirme Testi - (1 - 6) 16

2. BÖLÜM - CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Kavramlar

Konu Kavrama Testi - (1 - 3) 28

Cümle Oluşturma

Konu Kavrama Testi - 4 34

Cümle Tamamlama

Konu Kavrama Testi - 5 36

Cümle Yorumu

Konu Kavrama Testi - (6 - 8) 38

Cümlede Anlam

Değerlendirme Testi - (1 - 7) 44

3. BÖLÜM - PARAGRAF

Anlatım Biçimleri

Konu Kavrama Testi - 1 58

Düşünceyi Geliştirme Yolları

Konu Kavrama Testi - (2 - 3) 60

Paragrafın Anlatımı

Konu Kavrama Testi - 4 64

Paragrafta Konu ve Ana Düşünce

Konu Kavrama Testi - (5 - 8) 66

Paragrafın Bölümleri

Konu Kavrama Testi - 9 74

Paragraf Tamamlama

Konu Kavrama Testi - 10 76

Paragrafta Akış Bozukluğu

Konu Kavrama Testi - (11 - 12) 78

Paragraf Oluşturma

Konu Kavrama Testi - (13 - 14) 82

Paragrafta Yardımcı Düşünceler

Konu Kavrama Testi - (15 - 18) 86

Paragraf

Değerlendirme Testi - (1 - 8) 94

4. BÖLÜM - AD SOYLU SÖZCÜKLER

İsim (Ad)

Konu Kavrama Testi - 1 110

Zamir (Adıl)

Konu Kavrama Testi - 2 112

İsim ve Zamir

Konu Kavrama Testi - 3 114

Sıfat (Ön Ad)

Konu Kavrama Testi - 4 116

Zarf (Belirteç)

Konu Kavrama Testi - 5 118

Sıfat - Zarf

Konu Kavrama Testi - 6 120

Edat - Bağlaç - Ünlem

Konu Kavrama Testi - (7 - 8) 122

Tamlamalar

Konu Kavrama Testi - (9 - 12) 126

Ad Soylu Sözcükler

Değerlendirme Testi - (1 - 4) 134

5. BÖLÜM - FİİLLER (EYLEMLER)

Fiil Kipleri

Konu Kavrama Testi - (1 - 2) 142

Fiil Çekimi

Konu Kavrama Testi - 3 146

Ek Fiil (Ek Eylem)

Konu Kavrama Testi - (4 - 5) 148

Fiilimsi (Eylemsi)

Konu Kavrama Testi - (6 - 7) 152

Fiiller

Değerlendirme Testi - (1 - 4) 156

6. BÖLÜM - ÇEKİM EKLERİ

Çekim Ekleri	
Konu Kavrama Testi - (1 – 2)	164
Yapım Ekleri	
Konu Kavrama Testi - (3 – 4)	168
Sözcükte Yapı	
Konu Kavrama Testi - (5 – 6)	172
Sözcük Grupları	
Konu Kavrama Testi - 7	176
Ekler ve Sözcükte Yapı	
Değerlendirme Testi - (1 – 4)	178

7. BÖLÜM - CÜMLE BİLGİSİ

Cümlelerin Öğeleri (Yüklem ve Özne)	
Konu Kavrama Testi - 1	186
Cümlelerin Öğeleri (Tümleçler)	
Konu Kavrama Testi - (2 – 3)	188
Vurgu ve Ara Söz	
Konu Kavrama Testi - 4	192
Fiil Çatısı	
Konu Kavrama Testi - (5 – 6)	194
Cümle Çeşitleri	
Konu Kavrama Testi - (7 – 8)	198
Cümle Çeşitleri (Cümle Yapısı)	
Konu Kavrama Testi - (9 – 10)	202
Cümle Bilgisi	
Değerlendirme Testi - (1 – 4)	206

8. BÖLÜM - SES BİLGİSİ

Ayrı ve Bitişik Yazma Kuralları	214
Mini Yazım Kılavuzu	217
Düzeltilme İşareti (^) Kullanılarak Yazılan Sözcükler	219
Ses Bilgisi	
Konu Kavrama Testi - (1 – 2)	222
Yazım Kuralları	
Konu Kavrama Testi - (3 – 4)	226
Noktalama İşaretleri	
Konu Kavrama Testi - (5 – 6)	230
Ses Bilgisi, Yazım Kuralları, Noktalama İşaretleri	
Değerlendirme Testi - (1 – 4)	234

8. BÖLÜM - ANLATIM BOZUKLUKLARI

Anlamsal Bozukluklar	
Konu Kavrama Testi - (1 – 3)	242
Yapısal Bozukluklar	
Konu Kavrama Testi - (4 – 5)	248
Anlatım Bozuklukları (Genel Test)	
Konu Kavrama Testi - 6	252
Anlatım Bozuklukları	
Değerlendirme Testi - (1 – 4)	254
Deneme Sınavları	
Deneme - (1 – 5)	262
CEVAP ANAHTARI	302

KİTABIMIZI TANIYALIM

1. Konu Kavrama Testleri

Konuya yönelik oluşturulan testler, kolaydan zora doğru sıralanarak konunun öğretilmesi amaçlanmıştır. Bu bölümdeki soruların temel kavramlarla ilgili olarak bilgi veren sorular olmasına dikkat edilmiştir.

KONU KAVRAMA TESTİ 1 **SÖZCÜKTE ANLAM İLE İLGİLİ KAVRAMLAR**

ÖĞRENELİM
SÖZCÜKTE ANLAM
Bir sözcük, cümledeki kullanımına göre çeşitli anlamlara gelebilir.
Sözünün aklı gelen ilk anlamı **gerçek (temel / başat)** anlamdır.
Bir sözcüğün birden fazla gerçek anlamı bulunabilir. Bu durum, sözcükler arasında sestelik (eş seslilik) özelliğini ortaya çıkarır.

1. Sözcüklerin aklı gelen ilk anlamına gerçek (başat / temel) anlam denir.
Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük gerçek anlamıyla kullanılmıştır?
A) Yazarları bu konuya eğilmeleri sanatın toplumsal görevidir.
B) Böyle hatalardan özenle kaçıyor yazar.
C) İş yerindeki eşyalara yeni merkezlerine taşıyacaklardı.
D) Bu teori de göküne savunacak bir tezimiz kalmadı.
E) Karanlık ve yağmurlu gecenin onu süzlediği anlardan bir türlü kurtulamıyordu.

4. Ben kağınları, yayları büyüdümlü geldim
I
Çocuk yüreğimi yakan türküler dinleye dinleye
II
Mahtun kağıtlarla, nazlı yaylarla
III
Ve tozlu yollarına sevdim seni Türkiye
IV
V
Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Değerlendirme Testleri

Ünite ile ilgili karma sorulardan oluşmaktadır. Bölümün amacı, edinilen bilgilerin ölçülmesidir. Bu bölümdeki sorular, **ÖSYM** tarafından sorulan sorulara yakın düzeyde hazırlanmıştır.

DEĞERLENDİRME TESTİ 4 **AD SOYLU SÖZCÜKLER**

ÖĞRENELİM
ÖRNEK
Tağında otar biten şu sokakta yürürüm
Bir bahçe duvarının kokulu gölgesinde
Mektepteyken okuduğumuz şarkı
Su içmek, o tasasız günlerin çesmesinden
Bu dörtlikte aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?
A) Tamlayanı düğün ad tamlaması

1. Dünya tarihinde baktığımızda ulusları geleceğine yön vermiş bütün liderlerin sanat ve edebiyata ilgi duyduğunu görüyoruz. Sanatın temelinde var olan insanı savdılarına, yaratma özgürlüğüne önem veren bu liderlerin sanatın da topluluğundaki saygınlığını ve önemini özdeyiş niteliğindeki sözleriyle dile getirmişlerdir.
Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
A) Belirtili ve belirtisiz ad tamlaması vardır.
B) Ad tamlamasında bir tamlayan birden fazla tamlanana bağlanmıştır.
C) Bağlaç ad tamlamasının tamlayanlarını bağlamıştır.

4. Aşağıları daha bu bahçelerde
Bütün yerleşleri daldı sarıyor
Umutları mola verdiği yerde
Geceler bir nehir gibi akıyor
Baksan bir uzaklık var hangisi yana
Hangi eyyaya dönsen boş bir ayna
Varmak istediğim uzak limana
Gemi beni almadan kalkıyor
Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?
A) Hem nitelikle hem belirleme sıfatı almış sözcük
B) Soru zarfı

3. Öğrenelim Bölümü

Bu bölüm iki aşamada hazırlanmıştır:

"Konu Kavrama Testleri" bölümünün sayfa kenarlarında yer alan "**Öğrenelim**" bölümlerinde, o sayfadaki testin kapsamıyla ilgili olarak kısa bilgiler yer almaktadır. Bu bölümde fazla ayrıntıya girilmeden özet ve gerekli bilgilerin verilmesi amaçlanmıştır.

"Değerlendirme Testleri" bölümünün sayfa kenarlarında yer alan "**Öğrenelim**" bölümlerinde **ÖSYM** sorularında seçilen örnek sorular verilmiş, bu soruların çözümleri yapılmıştır.

KONU KAVRAMA TESTİ 3 **ANLAMSAL BOZUKLUKLAR**

ÖĞRENELİM
E. Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanılması (Söz Dizimi Hatası)
Bir sözcük cümle anlamını etkileyecek yanlış yerde kullanıldığı anlam bozukluğu olur. Özellikle sıfatlar ve zarflar cümlede yanlış yerde kullanılır.
"Hiemen işten çıkınca evin yolunu tutuyordu." cümlesindeki "hiemen" sözcüğü yanlış yerde kullanılmıştır. "işten çıkınca" sözünden sonra getirilmelidir.
F. Anlamca Çelişen Sözcüklerin Kullanılması
Aynı durum için kesinlik ve olasılık bildiren sözcükler bir arada kullanılması anlam bozukluğuna neden olur.
"Mutlaka o da şu anda beni anyor olabilir" cümlesindeki "mutlaka" ve "olabilir" sözcükleri arasında çelişme vardır.

1. Böyle çökimsiz davranmasına gerek yok.
I
biz onun ailesi sayıncı
II
V
Bu cümledeki anlatım bozukluğu, altı çizili sözcüklerin hangisinden kaynaklanmaktadır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "şans" sözcüğü anlamca uygun değildir?**
A) Doktorların dediğine göre bu ameliyattan sağ çıkamama şans yükselmiş.
B) Bu kazadan kurtulmasını ikinci bir şans olarak görüyordu.
C) Şansızca yaver gidese bu yıl borçlarımız bitiririz.
D) Bu puanlarla atanma şansın oldukça yüksek.
E) Şans oyuntan fakir halkın umudu oldu ne yazık ki.

4. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi anlatım bozukluğuna neden olmuştur?**
A) Yöremize özge yemeklerin hazırladığı bir kökanta burası.
B) Bu pazar özge günlerde ve bayramlarda tiklim tiklimdir.
C) Artık bu görevi özümseyip işine yoğunlaşması gerekiyor.
D) Bunun özge bir çalışma olduğu kolayca anlaşılabilir.
E) Bilmelisin bir eserde öznel yargıların az olması gerekir.

5. Öğrencileri başarısızlığı kavuşturan sebepler
I
Üzerinde daha fazla durmalıdır.
II
III
IV
V
Bu cümledeki altı çizili sözcüklerden hangisi yanlış anlamda kullanılmıştır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Deneme Sınavları

Kitabımızın son bölümünde, **TYT** düzeyinde hazırlanmış **5 adet** deneme sınavı bulunmaktadır. Tüm üniteleri kapsayan bu sınavlarla öğrencilerin başarı düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

DENEME 1 **DENEME SINAVLARI**

1. Seveda çıkunun keskin ucu
I
Saplandığında yüreğe yani avına
II
IV
Ateş renkli bir gül kesilirdi
V
Ateş en iyi kavuşturucudur
Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinin kök bakımından sesteli vardır?
A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Bir öğretmen tahtaya,
I. koşula bağlılık bildiren cümle,
II. kaygı cümlesi,
III. amaç bildiren cümle,
IV. olumlu eleştiri cümlesi
örneği yazacaktır.
Buna göre, öğretmen aşağıdaki cümlelerden hangisini örnek olarak kullanamaz?
A) Sınavlarda hangi soruların çıkacağını bilmemek beni kara kara düşündürüyor.
B) Hata yaptığımız görece de kalmaz çünkü çok umursamaz-

ÖĞRENELİM

SÖZCÜKTE ANLAM

Bir sözcük, cümledeki kullanımına göre çeşitli anlamlara gelebilir.

Sözcüğün akla gelen ilk anlamı **gerçek (temel / başat)** anlamdır.

Bir sözcüğün birden fazla gerçek anlamı bulunabilir. Bu durum, sözcükler arasında sesteşlik (eş seslilik) özelliğini ortaya çıkarır.

ÖRNEK:

yüz (çehre)

yüz- (fiil – suda)

yüz (sayı)

yüz- (fiil – deriyi)

Sözcük, gerçek anlamının tamamen uzağında bir anlamda kullanılırsa **mecaz (değişmece)** anlamıyla kullanılmış olur.

Mecaz anlam kadar uzak olmayan gerçek anlama yakın anlamlara **yan anlam** denir. Yan anlam çoğunlukla bir varlığa ait bölüm veya organ isminin benzerlik yoluyla, sonradan başka bir varlığa yakıştırılmasıyla ortaya çıkar.

Sözcüğün bir meslek, bilim veya sanat alanında kazandığı özel anlama **terim anlam** denir. Meslek veya alan isimleri, terim değildir. Terimler; edebiyat terimleri, tıp terimleri, hukuk terimleri, mühendislik terimleri gibi çeşitli gruplara ayrılır.

ÖRNEK:

Üçgen: Matematik terimi

Asit: Kimya terimi

Zamir: Dil bilgisi terimi

1. Sözcüklerin akla gelen ilk anlamına gerçek (başat / temel) anlam denir.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük gerçek anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Yazarların bu konuya eğilmeleri sanatın toplumsal görevidir.
- B) Böyle hatalardan özenle kaçıyor yazar.
- C) İş yerindeki eşyaları yeni merkezlerine taşıyacaklardı.
- D) Bu teori de çokünce savunacak bir tezimiz kalmadı.
- E) Karanlık ve yağmurlu gecenin onu sürüklediği anılardan bir türlü kurtulamıyordu.

2. Şair dizelerini sıkıntılarıyla, sabrıyla,

I
üzüntüleriyle yoğurmadıkça yalnız yeteneğe
II
dayanan şiir, ancak bir mevsim sürer ve bize
III
kokusu çabucak uçan birkaç anı bırakıp
IV
V
kaybolur.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerden hangisi gerçek anlamda kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Sözcüğün gerçek anlamının tamamen dışında kullanılmasına mecaz (değişmece) anlam denir.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Dallardan kopan yapraklar rüzgârda süzülüyordu.
- B) Havalarda ısınması ile çiğ tehlikesi arttı.
- C) Kendini iş adamı diye tanıtın dolandırıcılar yakalandı.
- D) Yazarın gerçekleri dile getirme çabası ödül getirdi.
- E) Art arda kötü haber alınca yıkıldı yaşlı adamın duygu dünyası.

4. Ben kağnılarla, yaylılarla büyüdüm geldim
I

Çocuk yüreğimi yakan türküler dinleye dinleye
II III

Mahzun kağnılarınla, nazlı yaylılarınla
Ve tozlu yollarınla sevdim seni Türkiye
IV V

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin sesteşi (eş seslisi) vardır?**

- A) O, kanun tanımaz biriydi; birçok suça karışmıştı.
- B) Bu giysi dolabı bize yeterli gelmiyordu.
- C) Söyledikleri bir yönden doğru sayılırdı.
- D) Yolculara son çağrı da yapılmış kapılar kapatıldı.
- E) Bir çift lastik almazsak bu mevsimi geçiremeyiz.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün sesteşi (eş seslisi) yoktur?**

- A) Güç işlerin üstesinden gelmekte, hiç zorlanmıyordu.
- B) Küçük bir sorunu kan davasına çevirmenin gereği yoktur.
- C) Sınırın en uç noktasında kurulmuş bir kasabaydı burası.
- D) Şiirin önce bir söz sanatı olduğu unutulmalı.
- E) Ses tonunu salonun durumuna göre ayarlamakta zorlanıyordu.

7. Bir sözcüğün bir meslek dalı ya da bilim alanında kazandığı özel anlama "terim anlam" denir.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük terim anlamlıdır?

- A) Masa üzerindeki çizgilerden masanın eskimiş olduğu anlaşılıyor.
B) Kenar uzunlukları eşit geometrik şekillerden biri de karedir.
C) Mutfakta bir kap içerisinde çeşitli meyveler vardı.
D) Perdeleri sıkı sıkıya kapalı bu oda bize korku vermekteydi.
E) Garip olaylara sahne olan bu köşk nihayet satıldı.

8. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcüklerin ikisi de yan anlamda kullanılmıştır?

- A) Uçağın kuyruğu ve kanadı hasar gördüğünden uçak havalanamaz.
B) Fırının ağızı açık kalırsa yemeğin pişmesi gecikir.
C) Masanın ayağı kırılmak üzere, bir çiviyle sağlamlaştırılmalı.
D) Dağın eteklerinde irili ufaklı birçok mahalle kurulmuştu.
E) Testerenin dişleri körelmiş, testere artık kullanılmaz hâle gelmiş.

9. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinin karşıt (zıt) anlamı yoktur?

- A) Beyaz bir sayfaya anlaşılmasız şeyler karalıyordu.
B) Mavi bir gökyüzü altında engin deniz insana yaşama sevinci veriyordu.
C) Yazdığı cümleleri düzeltiyor, siliyor, tekrar yazıyordu.
D) Sıcak yaz günleri geçip, rüzgârlar çıkınca tatileciler seyrelemeye başladı.
E) Mahalledeki zenginler kendi aralarında bir dernek kurup yardım kampanyası başlattılar.

10. Sabah saatlerindeki hafif sis, öğleye doğru dağılmaya başladı.

Bu cümledeki altı çizili sözün anlamca karşıtı aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Ağır bir hastalık geçirdiği için üç ay dinlenecek.
B) Yoğun duman genimizi yakıyor, göz gözünü görmüyordu.
C) Onu şiddetli bir şekilde uyardık, umarız bu hatayı tekrarlamaz.
D) Kendisine verilen zor görevi bir an önce tamamlamak için çabalıyordu.
E) Keskin bir ışık gözlerimizi kamaştırıp dikkatimizi dağıtmıştı.

11. O tezek topladığım kırlar, yaylalar

Başına oturduğum, ekmek yediğim tandır

Türkiye'm, ana yurdum, sebebim, çarem

Taşına toprağına vurgunluğum bundandır

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi soyut anlamlıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Aşağıdakilerin hangisinde yansımadan doğmuş bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Dışarıdaki uğultulardan ortamın gergin olduğu anlaşılıyordu.
B) Rüzgârın sesi içeride oturanları biraz telaşlandırdı.
C) Yüksek sesle konuşulduğu için burada kafa dinlemek olanaksızdır.
D) Oldukça deneyimli olan ustamız, otomobilin motorunu dinleyerek arızasını hemen bulabilirdi.
E) Kayalıklardan dökülen suların zerrelere güneşle buluşunca gökkuşağı oluşturmuştu.

ÖĞRENELİM

Bir sözcüğün gerçek veya mecaz anlamı olabilir. Buna bir sözcüğün birden fazla gerçek veya mecaz anlamı **çok anlamlılık** denir.

ÖRNEK

- I. Ben köye varmadan düğünü başlatmayın.
II. Tartışmaların çoğu kavgaya varmadan yatıştırdı.
III. Yaşı yetmişe varmak üzereydi ama o hâlâ çalışırdı.
IV. Şehirden gelip bir çobana varması biraz yadırgandı.
V. Eve varmak üzereydim ki yağmur bastırdı.

Bu cümlelerde "varmak" sözcüğü kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

ÇÖZÜM

"varmak" sözcüğü I. ve V. cümlede "ulaşmak" anlamında, II. cümlede "kötü bir duruma gelmek", III. cümlede "bir aşamaya gelmek", IV. cümlede "evlenmek" anlamında kullanılmıştır.

Doğru Yanıt : D

ÖĞRENELİM

Beş duyu organından herhangi biriyle algılanabilen varlıkları; iş, durum ya da fiilleri karşılayan sözcükler "somut anlamlı"dır.

Beş duyu organından herhangi biriyle algılanamayan varlıklar; iş, durum ya da fiilleri karşılayan sözcükler "soyut anlamlı"dır.

NOT:

Somut anlamlı bir sözcük cümle içerisinde soyut anlama gelecek biçimde kullanılabilir. Bu durumda sözcük mecaz anlam kazanır.

ÖRNEK:

Bu bardağı kim kırdı? (somut)

Sözlerinle beni çok kırdın. (soyut)

Evin bahçesindeki kuyu çok derin. (somut)

Yine derin duygulara kaptırdı kendini. (soyut)

ANLAM AKTARMALARI

A. Ad Aktarması

(Mecazımürsel, Düz Değişmece)

Benzetme dışında bir ilgiden yararlanıp bir sözün başka bir söz yerine kullanılmasıdır.

"Anadolu; yıllarca açlığa, düşman baskısına direnmişti." cümlesinde "Anadolu" sözcüğü "halk, insanlar" anlamında kullanılmıştır.

B. Eğretileme (İstiare)

Benzetme yoluyla bir sözün başka bir söz yerine kullanılmasıdır.

"Mahallenin çakalları yine sataşacak birini bulmuştu." cümlesinde "çaka" sözcüğü "kötü davranışlı kişi" yerine kullanılmıştır.

C. Dolaylama

Bir varlığın adının yerine en az iki sözcükten oluşan kalıplaşmış sözü kullanmaktır.

"Vatan borcu ödenmeden evlenmeyi kimse düşünmezdi." cümlesinde, "askerlik" yerine "vatan borcu" söz grubu kullanılmıştır.

1. Tıpta çeşitli adlarla karşılanan bir akciğer hastalığı olan verem, halk arasında ince hastalık adıyla bilinmektedir.

Bu cümledeki altı çizili sözcükte görülen anlam olayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güzel adlandırma
B) Mecazlaşma
C) Doğadan insana aktarım
D) Duyu aktarımı
E) Ad aktarması

2. Önce kül rengi yağmur bulutları toplandı gökyüzünde. Ardından fırtına, tozu dumana kattı.

Önce hafiften başlayan, sonra var gücüyle inen rahmet; su arklarını doldurdu, dereleri taşırđı, kısa sürede ovayı bir göl hâline getirdi.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi soyut anlamıyla cümlede somut bir varlığın yerini tutmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Bir buluttan düşen yağmur
Bir yıldızdan damlayan nur
Bir yeşil yaprakta huzur
Bir gonca gülüşü olmak

Bu dördünlüğün ikinci dizesindeki anlam olayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duyu aktarımı
B) Doğadan doğaya aktarma
C) Ad aktarması
D) İnsandan doğaya aktarma
E) Güzel adlandırma

4. **Aşağıdakilerin hangisinde doğadan doğaya aktarım yapılmıştır?**

- A) Şiddetli esen rüzgâr ekili arazilere ve seralara zarar verdi.
B) Kükreyen dalgalar gün doğuncaya dek kasaba halkını tedirgin etti.
C) Birkaç saatliğine de olsa sırtımızı ısıtan güneş, bu dağ tırmanışında en çok aradığımız şeydi.
D) Ovadan toz kaldıran yağmur taneleri, şiddetini artırdı.
E) Bahçede en erken çiçek açan ağaç erik ve bademdi.

5. Aralarında benzerlik ilgisi kurulmadan başka bir ilgiden yararlanıp bir sözün başka bir söz yerine kullanmaya ad aktarması (mecazımürsel, mürsel mecaz, düz değişmece) denir.

Aşağıdakilerin hangisinde böyle bir kullanım örneği vardır?

- A) Okula doğru yola çıkan öğrenciler heyecanla adımlarını sıklaştırdılar.
B) Kitabın konusu da anlatımı da ilgi çekiciydi.
C) Okul bize yalnızca bilgi vermez, görgü ve terbiyemizi de artırır.
D) Kasabanın üç mahallesinin halkı da belediye hizmetlerinden yararlanıyordu.
E) Çantasında birkaç kitap, bir de özel eşyaları vardı.

6. **Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcükte ad aktarması yapılmıştır?**

- A) Seven bir göz, sevdiğinin hatalarını görmek istemez.
B) Konya, bozkırın tam ortasına kurulmuş bir şehirdir.
C) Bu mahalle köyün en uzak yerleşim yeriydi.
D) Yakup Kadri, hayatı ve eserleriyle birçok inceleme eserine konu olmuştur.
E) Uzaktan bir el sallansa kendisine selam verilmiş zannederdi.

7. Aşağıdakilerin hangisinde duyu aktarımı yoktur?

- A) İçeride keskin bir boya ve tiner kokusu vardı.
- B) Gece yarısına doğru keskin bir fren sesi ile uykumuz bölündü.
- C) Karşı parkın keskin ışıkları gözlerimizi kamaştırıyordu.
- D) Kırılan camdan kopan keskin bir parça elini kanatmıştı.
- E) Keskin ve yoğun limon tadı salatayı yenmez hâle getirmişti.

8. Aşağıdakilerin hangisinde insana ait bir özellik insan dışında bir varlığa aktarılmıştır?

- A) Yıllarca gelecek bir insanın yolunu gözleyen bu uzak kayalıklar, son yıllarda insanların uğrak yeri oldu.
- B) Bahçedeki birkaç kümes hayvanı buldukları yeşillikleri hızlıca yemeye devam ediyordu.
- C) Tarihî yapılar bir bir restore edilerek turizme kazandırıldı.
- D) Dünyanın en hızlı akan nehirlerinden biri olan bu nehir, rafting tutkunlarının birinci adresidir.
- E) Tarlalardaki ekinler boy atmış, ekinlerin başakları iyice dolgunlaşmıştı.

9. Aşağıdakilerin hangisinde dolaylama vardır?

- A) Bazı yörelerin geçimi tamamen bacasız sanayiye bağlıdır.
- B) Komşu bir ülkeden gelen sığınmacılar zor şartlarda yaşama tutunuyor.
- C) Kıyı köylerinde balıkçılık, önde gelen iş alanlarındandır.
- D) İstanbul, tarihî güzellikleriyle en çok turist çeken şehrimizdir.
- E) Tanzimat Dönemi'nde birçok ünlü şair ve romancı yetişmiştir.

10. Aşağıdakilerin hangisinde bir sözcük benzetme yoluyla başka bir sözcüğün yerini tutmuştur?

- A) Fırtınada iyice kabaran dev, sahil kasabasını korkuttu.
- B) Baharın ilk günlerinde önce badem ağaçları çiçek açtı.
- C) Kasabanın ortasından geçen ırmak, sonbaharda kuruyacak gibi olurdu.
- D) Bahçedeki birçok çiçeğin arasında güller dikkat çekiyordu.
- E) Ortalık iyice aydınlanınca gezinti yapmak için pansiyondan ayrıldık.

11. "Bu sabah yoldan bir sürü ördek aldım." cümlesinde bir şoför "ördek" sözüyle durak haricinde alınan yolcuları anlatmaya çalışmıştır.

"Ördek" sözcüğünün bu kullanımı aşağıdakilerin hangisine örnek olacak niteliktedir?

- A) Gerçek anlam
- B) Yan anlam
- C) Soyut anlam
- D) Terim anlam
- E) Argo anlam

12. Ağaç, incelikten kırılır; insan, kalınlıktan kırılır. Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ağaç sözcüğünde kişileştirme vardır.
- B) İnce sözcüğü somut anlamda kullanılmıştır.
- C) Kalın sözcüğü soyut anlamda kullanılmıştır.
- D) Kırılmak sözcüğü hem gerçek hem mecaz anlamda kullanılmıştır.
- E) Ağaç ve insan sözcükleri genel anlamda kullanılmıştır.

ÖĞRENELİM

Ç. Güzel Adlandırma

İnsanlara hoş gelmeyecek varlık, durum ve olayları güzel bir ifadeyle karşılamaktır.

"Köşkü üç harfiller işgal etmişti." cümlesinde "üç harfiller" sözü cin, peri gibi varlıkların yerine kullanılmıştır.

D. Kişileştirme

İnsana ait bir özelliği insan dışında bir varlığa aktarmaktır.

"Derinden derine ırmaklar ağlar." dizesinde ağlama özelliği ırmağa aktarılmıştır.

E. Doğa Özelliklerini İnsana Aktarma

İnsan dışında bir varlıktan insana özellik aktarmaktır.

"İş yerine gelir gelmez esip gürlemeye başladı." cümlesinde doğaya ait "esmek ve gürlemek" özellikleri insana aktarılmıştır.

F. Duyu Aktarımı (Nitel Aktarma)

Bir duyuyla algılanabilecek bir ayrıntının başka bir duyu ile ilgili kullanılmasıdır.

"Dışarıda tatlı bir esinti var." cümlesinde "tatlı" tatma duyusundan dokunma duyusuna aktarılmıştır.

G. Argo

Kullanılan ortak dilden ayrı olarak belirli toplulukların ses bilgisi, söz dizimi ve anlam bakımından özellikler gösteren sözcük dağarcığı.

- papel (para)
- tüymek (kaçmak)
- uçlanmak (vermek)

ÖĞRENELİM

ÖRNEK

Hindistan'da yapılan bir araştırmaya göre okuma yazma öğrenen bireylerin beyinlerinde önemli değişimler görüldü. Bu değişmelerin en belirgin olanları beynin öğrenmede etkin rol oynayan dış tabakası olan kortekslerde tespit edildi.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi kesin olarak çıkarılabilir?

- A) Okuma yazma öğrenmek yetişkin bireylerin beyinlerinde daha belirgin etkilere sebep olmaktadır.
- B) Okuma yazma öğrenmek insan beyni üzerinde olumlu etkilere sahip en önemli etkinliktir.
- C) Okuryazar oranının düşük olduğu Hindistan, okumanın öğrenici üzerindeki etkilerini araştırmaya uygun bir ülkedir.
- D) Bireylerin beyin gelişiminde yeni şeyler öğrenmenin önemli bir etkisi vardır.
- E) Okuma yazma öğrenme insan beyninde, özellikle de kortekslerde değişmelere neden olmaktadır.

1. "Roman türünde epey zaman kalem oynattıktan sonra öyküye yönelmiştir." cümlesi aşağıdakilerin hangisiyle sürdürülürse yazarın bu durumunun olumsuz olduğu anlamı çıkar?

- A) Romandaki deneyiminden bu alanda da yararlanmıştı.
- B) Çok yazmaktan yılmamasının nedeni budur.
- C) Uzun betimlemelerle okuyucuyu bunaltması buna bağlanabilir.
- D) Acemiliği atmış, yetkin bir kalem olması önceki yazın hayatına borçludur.
- E) İki türün de özelliklerini iyi bilmesi türler arasındaki ayrımı doğru yapmasını sağlamıştır.

2. Halka doğru gitmek; halkın elindeki bağlamayı alıp yerine gitar vermek değil, kara sabanı alıp yerine traktör vermektir.

Bu cümleyle aşağıdaki görüşlerden hangisi anlamca karşıttır?

- A) Kalkınmada fayda sağlayacak değişim ve yenilikler desteklenmelidir.
- B) Halkın üretmeye ve kalkınmaya daha çok ihtiyacı vardır.
- C) Sanatta geleneksel olan, teknolojiye yeni olan öne çıkarılmalıdır.
- D) Halkın günlük hayattaki bir eksiğini giderme halka yönelmenin amacıdır.
- E) Değişimin sanat ve edebiyatta başlaması halkı düşünenlerin çıkış noktası olmalıdır.

3. I. kahramanlar değil, onların yerini almış oyuncular
II. bir sahneyi seyredemememiz
III. gördüğümüz kişilerin gerçekte yaşayan
IV. olduğunu bilmemizden ileri gelmektedir
V. tiyatrodaki, yürekler paralayıcı

Bu sözler anlamlı ve kurallı bir cümle olacak şekilde sıralanırsa hangisi baştan üçüncü olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdakilerin hangisinde soru yoluyla pekiştirme yapılmıştır?

- A) Hak hukuk tanımayan, büyük küçük bilmeyen kişiye olgun insan denebilir mi?
- B) Nasıl kıydınız bu gencecik fidanlara?
- C) Böyle bir olay kimin işine yarar, bir düşünelim.
- D) "Sanatın günümüzdeki sorunları nelerdir?" konusunu yazımızda ele aldık.
- E) Nerede kaldı o günler, diye hayıflanıyordu.

5. Tanrısal veya hâkim bakış açısında anlatıcı her şeyi bilen bir durumdur. Kahraman; önceleri neler yaşamış, aklından neler geçiyor, ne düşünüyor bunları bilir ve aktarır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen anlatımı örnekler niteliktedir?

- A) İstanbul'dan gelen kaşağıyı aldım; pırl pırl parlıyor, çok değerli görünüyordu.
- B) Koşarak salona girdi, Semiha'yı göremeyince dışarı çıktı.
- C) Gözlerini kapattı, çocukluğunun mutlu aile yuvasına gitti; kardeşleri, annesi, babası...
- D) Gemi limandan uzaklaşırken yolcular el sallıyor, rıhtımda kalanlar da onlara karşılık veriyordu.
- E) Öğretmen elinden tebeşiri bıraktı, arka sırada oturan Ali'nin sorusunu dinlemeye başladı.

6. (I) Edebiyata, halk sanatı ile ilgili yaptığım araştırmalarla adım attım. (II) Genç bir akademisyenken köy köy gezip masal, efsane, halk hikâyesi gibi türleri derledim. (III) Halkın ortak ürünleri o dönemde fazla parlak gelmiyordu yazarlar topluluğuna. (IV) Ben de bu eşsiz hazinenin değerini bilemedim önceleri. (V) Araştırmalarım tamamlanınca elde ettiğim ürünleri bir kitapta toplayıp yayımladım.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde öz eleştiri vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdakilerin hangisinde aynı varlığın karşıt durumundan söz edilmiştir?

- A) Sanata hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerle başlayan yazar roman türüne yönelmiştir.
- B) Türk şiirinde toplumsal olaylar ve işçi sorunları pek yer almaz.
- C) Gazete yazılarında aksi bir kişi izlenimi veren yazar şiirlerinde sakin ve uyumludur.
- D) Divan şiirinde aruz ölçüsü kullanılırken Cumhuriyet Dönemi'nde serbest ölçü egemendir.
- E) Her sanatçı yaptığı işi önemser ama onun kadar işi ileri götüren yoktur.

8. İnsanlığa yeni yollar açmış, insanoğlunun eline her dem yeni ışıklar saçan eserler tutuşturmuş insanlar da her canlı gibi ölür fakat ----.

Bu cümlelerin, aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanması en uygun olur?

- A) unutulmak her ölenin yaşadığı şeydir
- B) zamanla ışığı söner gider
- C) asla büsbütün yok olmaz, yolu ve eseriyle yaşar
- D) eser bırakmış olmak da unutulmaya engel olamaz
- E) üslubu sağlam olanlar sanatta başanyı yakalar

9. "Her çağın gölgesi o çağda yazılmış edebiyat eserinin üzerine düşer." cümlesi ile anlamca en yakın cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşanan olumsuz olaylar sanatta gelişmeye engel olur.
- B) Bütün sanat eserleri sanatçıların iç dünyalarından izler taşır.
- C) Bir dönemin özellikleri o dönemde yazılmış yapıtları bir şekilde etkiler.
- D) Sanatta özgünlüğü yakalamanın yolu içinde bulunulan dönemin etkilerinden uzak durmaktır.
- E) Dönemin anlayışını yansıtan eserler kalıcılığı yakalayabilir.

10. Kimi yazarlar bugünkü edebiyatımızda Ömer Seyfettin'den daha güçlü bir hikâyeci görmediklerini söylüyorlar. Ömer Seyfettin'in öykücülükteki yeri tartışılmaz fakat onun yalnız söyleyişte değil öz bakımından da ne kadar gerilerde kaldığını anlamak için başta Sait Faik olmak üzere bugünün hikâyecilerinden birkaçını okumaları yeter.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi kesin olarak çıkarılabilir?

- A) Ömer Seyfettin, öykücülüğümüzün zirve noktasıdır.
- B) Bir yazardan yalnız öyküde değil, diğer türlerde de başarılı olması beklenir.
- C) Bazı yazarların öykücülük konusundaki tavsiyeleri genç kuşağı yanıltıyor.
- D) Ömer Seyfettin'i üslup ve konu yönünden geçmiş öykücülerimiz vardır.
- E) Türk öykücülüğü olgunlaşma devresini çoktan tamamlamıştır.

11. Elektronik burun konusunda yaşanan hızlı gelişmeler yakın zamanda hayatımıza çok eğlenceli katkılarda bulunabilir. (I) Bu katkılar arasında cep telefonundan gönderilecek görüntülere koku eklemek var. (II) Sevdiğinize *İnternet*'ten, gül kokusu göndermek eğlenceli olabilir fakat bu yöntemle önemli şeyler de yapılabilir. (III) Bir hastanın sağlık durumu ile ilgili bilgilerin doktorlarla paylaşılması, bir ilacın kullanımı ile ilgili olumlu ve olumsuz etkilerin takip edilmesi bunlar arasındadır. (IV) Fakat elektronik burun henüz geliştirme aşamasındadır. (V) Çalışmaların bir süre daha devam etmesi gerekmektedir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangileri kendinden önceki cümleyi örnekleyerek açıklamıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

ÖĞRENELİM

ÇÖZÜM

A'daki "yetişkin bireylerin beyinlerinde daha belirgin" sözü cümleden çıkarılamaz. "cümlesi yetişkinlerle ilgili bir ayrıntı taşımıyor.

B'deki "olumlu etkilere sahip en önemli etkinlik" sözü cümleden çıkarılamaz. En önemli etkinlik olduğu belirtilmemiş.

Cümlede Hindistan'da okuyazar oranının düşük olduğu ve Hindistan'ın bu tür araştırmalar için uygun bir ülke olduğuyla ilgili bir ayrıntı yoktur.

Söz konusu araştırma okuma yazma öğrenmeyle ilgili. D'deki "yeni şeyler öğrenme" sözü genel bir ifadedir. Öğrenilen her şeyin etkisinin olup olmadığı ile ilgili bir ayrıntı cümlede yoktur.

Doğru Yanıt : E

ÖĞRENELİM

PARAGRAFIN BÖLÜMLERİ

A. Giriş Bölümü

Genellikle bir veya anlamca birbirine bağlı iki cümleden oluşur. Giriş cümlesi kendinden önceki bir başka cümleye bağlı olma anlamı taşımaz. Giriş cümleleri “bu nedenle, fakat, çünkü, bu durum, onun sebebi, ne de olsa, sonra” gibi başka bir cümlenin devamı olacak söz ile başlamaz. “Yazar son eserinde de sosyal bir soruna değinmiş.” gibi cümleler de giriş cümlesi olmaz.

Giriş cümlesi ile ilgili olarak “Hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olabilir/olamaz?”, “Bu parçanın başına hangi cümle getirilebilir?”, “Bu cümleler bir paragraf oluşturacak şekilde sıralanırsa hangisi birinci cümle olur?” şeklinde sorular sorulabilmektedir.

Giriş cümlesinde konu ortaya konduğu için giriş cümlesi bulunurken “Bu paragraf hangi cümlenin devamıdır veya hangi cümlenin açıklamasıdır?” sorularına cevap aranmalıdır.

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisi herhangi bir paragrafın giriş cümlesi olamaz?

- A) Volkanik bir dağın eteklerinde kurulmuş olan Kuruorman köyü ilçenin en büyük köyüdür.
- B) Geleneksel el dokumacılığı hayvancılıktan sonra bu yörenin en önemli geçim kaynağıdır.
- C) Romanlardan tanıdığım İstanbul’u sonunda gezme fırsatı yakaladım.
- D) Gezi edebiyatının yerini belgeseller almaya başladı.
- E) Erozyon konusunda farkındalık oluşturmak için bir sempozyum düzenlendi.

2. I. İnsanın kendini bir roman, tiyatro veya sinema kişisiyle özdeşleştirmesi, onun yaşamına şahit olması neden dinlendirici ve eğlendirici olsun?

- II. Milyonlarca kişi kitap okuyor, sinemaya ve tiyatroya gidiyor.
- III. Demek ki insanoğlunu sanata yönelten sebepler başka.
- IV. “Neden yapıyor bunları insan?” sorusunu “Dinlenmek, eğlenmek, oyalanmak için.” diye cevaplamak soruyu pekiştirmek anlamına gelir.
- V. Belki de insanoğlu sanat aracılığı ile ideal bir hayatın içinde buluyor kendini.

Bu cümleler anlamlı bir paragraf oluşturacak şekilde sıralanırsa hangisi giriş cümlesi olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. ---- Baudelaire eşine az rastlanır bir resim eleştirmeniydi ama ressam değildi. Sainte-Beuve’ün büyük bir edebiyat eleştirmeni olmasına rağmen orta yetenekte bir romancı, tatsız bir şair olduğunu kim görmezlikten gelebilir? Jules Lemaitre büyük bir eleştirmendi, eleştiri yazıları zevkle okunur ama romanlarından, piyeslerinden geriye ne kalmıştır? Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Çünkü genellikle yaratıcılar kendi sanat anlayışlarının dışına çıkamazlar, eleştirmenler de nasıl yapılması gerektiğini söyledikleri söylemediklerini uygulamakta başarılı olamayabilirler.

Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre aşağıdaki cümlelerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sanat türleri arasında etkileşim olsa da bir sanatçı her türde başarılı olamayabilir.
- B) Bir sanatçının kalıcılığı yakalaması döneminin sanat anlayışını bütüncül bir anlayışla kavramasına bağlıdır.
- C) Eleştirmenler nesnel bakış açısına sahip oldukları için sanatta gerekli olan özgünlüğü yakalayamazlar.
- D) İyi bir eleştirmenin başka alanlarda başarılı olduğu görülmemiştir.
- E) Eleştirmenlerin aynı zamanda büyük sanatçı olmaları gerekmez.

4. ---- Shakespeare’in *Jül Sezar*’ı konusunu Roma’dan alır. Victor Hugo’nun *Hernani*’si de öyle. Shakespeare’in eserleri konu bakımından olmasa da dilleri, düşünceleri, havaları ile iliklerine kadar İngiliz’dir. Hugo’nun eserlerinin özbeöz Fransız olması gibi. Bize yakın olan, yakından tanıdığımız Pierre Loti’nin *Azade* romanında konu ve dekor bizdendir fakat roman Fransız’dır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi en uygun olur?

- A) Sanat eserinde ele alınan konu ulusal kaynaklara dayanmalıdır.
- B) Bir eseri kalıcı kılan üslubudur, konu eserde belirleyici değildir.
- C) Sanatçısı usta olmak şartıyla sıradan bir konu bile şahesere dönüşebilir.
- D) Yabancı bir konuyu işleyen eserin ulusal olabileceğini birçok sanat eseri doğruluyor.
- E) Tarihi konuları işleyen eserlerin yaşananlara sadık kalması eserin başarısını artırır.

5. I. 1950'li yıllara kadar Türk şiirinde yükselen bir başarı çizgisi görülür.
II. Ardından Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet kendilerine özgü bir yol bulmuş ve dünyamızı zenginleştirmişlerdir.
III. Bunalmalarının nedeni olarak da dönemin siyasi baskılarını öne sürmüşlerdir.
IV. 1950'den sonraki şairler ise bu yükselişi devam ettiremedikleri için yerlerinde saymış ve biz bunalıyoruz, diye tutturmuşlardır.
V. Namık Kemal'le başlayan; Tevfik Fikret, Mehmet Âkif'le kurulan şiir dünyasını Yahya Kemal, Nâzım Hikmet, Ahmet Haşim gibi şairler sürdürmüştür.

Bu cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulsa hangisi son cümle olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. ----. Her yazar Cemil Meriç hakkında yazarken Türkçede eşine az rastlanır üslubun etkisinde kalarak bir parça "Cemil Meriç"leşiyor. Bunun yanı sıra Cemil Meriç'i kendi kelimeleriyle, yani alıntılarla anlatmak kaçınılmaz gereklilik hâline geliyor. Cemil Meriç'i konu edinen yazarlar için zorluk oluşturan bu özellik Cemil Meriç'in en kuvvetli yanını oluşturuyor. O, Türkçede üslup sahibi bir düşünür olduğu kadar yüksek düşünce alıştırmalarını Türkçeyi güzelleştirerek yapabilmiş bir Türkçe işçisidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi en uygun olur?

- A) Cemil Meriç, aydın kişiliği ve başarılı üslubuyla öne çıkan bir yazar
B) Cemil Meriç hakkında yazı yazacakların çoğu iki noktada zorluk çekiyor
C) Kendi gittiği yolda öncü olan bir yazarı anlatmak zordur
D) Ülkemizin yetiştirdiği ender dil ustalarından biridir Cemil Meriç
E) Cemil Meriç kendi kelimeleriyle anlatılmazsa yeterince anlaşılabilir

7. Sık sık öğrenciler gelir mülakat için. Edebiyat öğretmenleri ödev vermiştir filanca yazarla konuş, diye. Öğrenciler de gelir sorarlar "Kaç kitap yazdınız, filanca eserinizi konusu nedir, yazdıklarınız ile hayat hikâyeniz örtüşüyor mu, hayat hikâyenizi anlatır mısınız?" diye. Aç şu kitabımı, oku; derim onlara. Ne gereği var defalarca yazılmış çizilmiş şeyleri tekrar tekrar anlatmaya? Ama geçen gün iki liseli gencin sorduğu bir soru çok farklıydı ve bir ışık yaktı içime: ----?

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi en uygun olur?

- A) Kitaplarınızın konuları farklı farklı mıdır
B) Roman türünde kaç eser yazdınız
C) Bize çocukluk ve gençlik yıllarınızdan söz eder misiniz
D) Okurlara yetişmek, onların gerisinde kalmamak için neler yapıyorsunuz
E) Son romanınızda anlattıklarınız kendi yaşadıklarınız mıdır

8. Günlük dilin basit kelimelerle anlattığı varlıklar ve olaylar bilim alanına girince yeni şekiller kazandı. Ayrıca eskiden olmayan birçok yeni şey bulundu. Kimya bilimi eskilerin toprak, ateş, su ve hava olarak sıraladığı temel öğelere yeni yeni maddeler ekledi ve karmaşık bir madde dünyası ortaya çıkardı. Üretilen optik aletler sayesinde insan gözünün göremediği yeni dünyalar önümüze serildi. Bütün diğer bilimlerde de durum böyledir. Bilimler aracılığı ile tanımaya başladığımız bu yeni ve zengin âlemleri günlük dilin anlatmasına olanak yoktu. Böylece ----.

Bu parçanın aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanması en uygun olur?

- A) terimlerle dolu yeni bir yazı dili çıktı ortaya
B) insanoğlu daha iyi bir hayat imkânına kavuştu
C) bilimsel gelişmeler günlük hayatı kolaylaştırmış oldu
D) insanlar, günlük dili terk ederek yeni ve yüksek bir edebiyat dili kurdu
E) edebiyat bilimden beslenerek yeni ve farklı bir çehre kazandı

ÖĞRENELİM

B. Gelişme Bölümü

Giriş bölümünde ortaya konan konu, bu bölümde çeşitli yönlerden açıklanır. Çeşitli düşünceleri geliştirme yöntemleri genellikle bu bölümde uygulanır: (Örnek verme, karşılaştırma, tanık gösterme, benzetme, tanımlama, sayısal verilerden yararlanma vb.)

Gelişme bölümü ile ilgili ayrıca bir soru tipi olmamakla birlikte paragrafa cümle ekleme sorularının bazıları gelişme bölümüne eklendiği için bu bölümle ilgilidir.

C. Sonuç Bölümü

Giriş cümlesiyle ortaya konan konu gelişme bölümünde açıklanır, detaylandırılır ve sonuç bölümünde bir yargıya bağlanır. Sonuç bölümünde genellikle bir çıkarım da bulunur. "Bu da gösteriyor ki, kısaca söylemek gerekirse, bana öyle geliyor ki" gibi sözler sonuç cümlesi için ipucu olur.

"Bu parçanın aşağıdakilerin hangisiyle tamamlanması en uygun olur?", "Bu parça hangisiyle tamamlanamaz?", "Numaralanmış cümlelerle bir paragraf oluşturulursa hangisi son cümle olur?" gibi soru tipleri sonuç cümlesiyle ilgilidir.

ÖĞRENELİM

Paragrafa Cümle Ekleme

“... cümlesinin numaralanmış yerlerin hangisine/numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra/önce getirilmesi uygun olur?” şeklinde sorulan sorular da paragrafın yapısıyla ilgilidir. Cümlelerin ekleneceği uygun yer bulmada akış bozukluğu mantığından hareket edilir. Bir cümlelerin eklenebilmesi için paragrafın o bölümünde bir kopukluk veya eksiklik olmalıdır. Önce böyle bir eksiklik tespit edilmelidir. Eklenecek cümlelerin taşıdığı anlam da önemli olduğu için o cümlelerin öncesi ve sonrasındaki cümlelerle uyumlu olup olmadığına da bakılmalıdır.

1. Edebiyatta özgünlük ne Batı edebiyatında ne de Doğu edebiyatında aranan bir özelliktir. (I) Buna ek olarak romantikler, sanatçının kendi yaşantısını dile getirmesini sanatın koşulu sayınca özgünlük bir değer ölçütü olarak kabul edildi. (II) Fakat aynı zamanda bir yapının önceki yapıtlardan bağımsız olamayacağı da bilinmekteydi. (III) Bir anlamda metinleri meydana getiren şeyin önceki metinler olduğu kabul edilmekteydi. (IV) Çünkü yazar ne kadar çabalasa da başka metinlerin etkisi altında kalmaktan kurtulamaz. (V) Birtakım yenilikler getirebilir fakat bu yenilikler de ancak başka yapıtlarla karşılaştırıldığında değer kazanır.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisine “Ancak Batı’da roman türünün çıkışıyla birey önem kazanmış, bu durum yazarları özgün olmaya yöneltmiştir.” **cümlesinin getirilmesi en uygun olur?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. ----. Bazıları öyle sanıyor ki halk kültürünü işlemekle hemen bir şaheser ortaya çıkacak. Bu dünyada her şeyi canlandıran bireyin ruh gücüdür. Kendisi zengin ve kuvvetli olmayan, hiçbir şeyden faydalanamaz. Goethe bunun en büyük örneğidir. Onun eline geçinceye kadar *Faust*, sadece bir malzemeden ibaretti. Bu malzemeyi şahesere dönüştüren Goethe’nin kişisel tecrübe ve dehasıdır. Goethe bu halk masalının içine bütün varlığını doldurmuştur. Aynı masala Valery ise çok başka bir anlam ve güzellik vermiştir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Halk edebiyatı ürünlerinin modern sanat eserine dönüşmesi olanaksızdır
B) Sanatçının kişiliği ve birikimi millî kültürü işleme ve esere dönüştürmede önemli rol oynar
C) Bir malzeme eğer kaliteli ise ondan her sanatçı başarılı eser çıkarabilir
D) Sanatı beslemede geleneksel sanatların rolü ön plana çıkıyor
E) Bireyler arasında bakış ve anlayış farklılığı olduğu için yararlanılan kaynaklar da çeşitlilik gösterir

3. Sessizliğin erdemi öteden beri bilinir. “----.” demiş atalarımız. Boşuna da dememişler elbette. Yalnız bizim atalarımız da dememiş bunu, Çinli Lao-Tzu “Çok bilenler konuşmaz, çok konuşanlar da bilmez.” diyerek özetlemiş durumu. Senancour ise “İnsanların bazen söyleyecek sözü yoktur ama yine de konuşurlar.” demiş. Öyledir, bazen saatlerce konuşuruz fakat toplanız tüm konuşmadan sağlam bir iki yargı çıkmaz. Biliriz bunu fakat susmaya bir türlü yanaşmayız.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi en uygun olur?

- A) Söz gümüşse sükût altındır
B) Son gülen iyi güler
C) Lafla peynir gemisi yürümez
D) Tatlı dil, yılanı deliğinden çıkarır
E) El elin nesine, gülerek gider yasına

4. İç dünyamızdakiler soyuttur. Somut olan dış dünyanın şekilleri iç dünyamıza farklı yansır. Sanatçının elinde her şey değişir, farklı şekil alır. Ne ev, ev olarak ne ağaç, ağaç olarak ne deniz, deniz olarak kalır. ----. Rousseau’ya bir köylü “Ne resmi bu?” diye sormuş, ressam “Ağaç, şu gördüğün ağacın resmini yaptım.” diye cevap vermiş. Köylü ise “Orada duran, benim de gördüğüm ağacın resmini aynen çizeceksin de ne olacak!” diye tepkisini göstermiş. Köylü haksız mı sizce?

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi en uygun olur?

- A) Somut gerçekler sanatın en temel konusu olmalıdır
B) Geleneksel anlatım yöntemlerine uymak sanatçının görevidir
C) Doğayı kopya etmek değildir sanat; ona bir şeyler eklemek, onu yorumlamaktır
D) Sanatın farklı dallarında aynı konunun ele alınabileceği unutulmamalıdır
E) Somut olandan yola çıkan sanatçı, bilim insanı titizliğiyle yaklaşmalıdır

ÖĞRENELİM

ÖRNEK

Sokrates'ten önceki ilk Batılı filozoflar, geçmişten iki büyük kopuşu aynı anda gerçekleştirdiler. İlk önce, kendi akıllarını kullanarak dünyayı anlamaya çalıştılar. Bu tek başına, tümüyle yeni bir şeydi ve insanın gelişmesinde en önemli köşe taşlarından birini oluşturdu. Aynı zamanda insanlara, akıllarını nasıl kullanacaklarını ve kendi başlarına nasıl düşüneceklerini de öğrettiler. ---- . Onlar bilgi birikimlerini olduğu gibi öğrencilerine aktarmak yerine, onları tartışmaya, düşünce alışverişinde bulunmaya, kendi düşüncelerini ileri sürmeye ve savlarını kanıtlamaya özendiren öğretmenlerdi.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Ayrıca insanın düşünce yapısını çözmeye çalıştılar, gözleme ve deneye dayanan psikoloji biliminin temellerini de attılar
- B) Düşünce tarihinde bu yaklaşımlar, çok büyük tartışmalara konu oldu
- C) Dolayısıyla, öğrencilerinin de kendileriyle tıpatıp aynı düşüncede olmasını beklemediler
- D) Bu tutum, günümüz düşünce dünyasında da varlığını sürdürmektedir
- E) İnsanlığın zihinsel serüveninde ortaya çıkan bu iki yöntem, birbirini etkileyen bir gelişim süreci izlemiştir

2011 / YGS

ÇÖZÜM

Parçada söz konusu kişilerin insanlara kendi başlarına düşünmeyi öğrettiği, öğrencilerini tartışmaya yönelttikleri anlatılmış. C'de de öğrencilerinin tıpatıp aynı düşüncede olmasını beklemedikleri belirtilmiştir.

Doğru Yanıt : C

5. Bir şiirde, bir öyküde, bir romanda her şeyden önce insan yüreğinin atışı duyulmalıdır. Sıcak bir el dokunmalıdır okuyan kişinin yüreğine. ----. Sözcükleri al, yan yana diz, yarısını kopar cümlelerin, alt dizeye indir... Bir anlam çıkar ya da çıkmaz, umursama. Olsun anlamsızlık da anlamdır belki. Hem şiirde anlamsızlık en iyisidir, falan filan... Böyle temelsiz tutum ve düşüncelerden uzak durmalıdır sanatçı. Sanat, hayatımızın ciddi işlerinden biridir; hem de en ciddilerinden.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi en uygun olur?

- A) Yalnız söz oyunu değildir edebiyat
- B) Yazar yaptığı işin karşılığını alabilmelidir
- C) Sanattan toplumsal bir yararlılık beklememeliyiz
- D) Bir kişiyi yazmaya yönelten etkenler farklı olabilir
- E) Sanat hayatına adımını yeni atanların uyması gereken kurallar pek bilinmez

7. Her büyük şehir zamanla değişir. ----. Bir Parisli, bir Londra'ya yaşadığı şehirdeki ufak tefek değişimleri görür ve eskiye özlemle bakar. İstanbul böyle değişmedi. 1908-1923 arasında o eski hâlden çok uzaklaştı. Üç büyük savaş, birbiri üstüne çıkan yangınlar, ekonomik sıkıntılar ve diğer bir sürü sebeple çok kısa bir sürede bambaşka bir şehir oldu. Bizdeki eskiye özlem ve yazıklaşma çok daha fazladır bu yüzden.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun olur?

- A) Fakat İstanbul başka türlü değişti
- B) Şehirlerdeki değişme her zaman hızlı olur
- C) Tüm şehirler bir gelişme ve iyiyeye doğru bir akış içindedir
- D) Yeniliklere ve değişikliklere direnmek geçen yüzyılın davranış tarzıdır
- E) İstanbul, şehirler içinde değişimin en planlı olduğu yerdir

sonuç yayınları

6. "Mutlu değiliz, öyleyse mutluluk diye bir şey yok, yalnız onu özleyebiliriz." Anton Çehov *Üç Kız Kardeş* adlı oyununda kahramanlardan birine böyle söyletiyor. Rusya'nın kasvetli gecelerinde üç kız kardeş yağın kara bakarlar ve hayatta bir anlam, bir mutluluk sebebi ararlar. Bulamazlar, bulamayacaklar da! Yalnız üç kız kardeş değil, her insan, her düşünür, her sanatçı mutluluk diye bir şeyi arar ömür boyunca. Buldukları anda da yitirirler, daha doğrusu ----.

Bu parçanın aşağıdakilerin hangisiyle tamamlanması en uygun olur?

- A) mutluluğu aramanın gereksiz olduğunu anlarlar
- B) mutluluğun çok güzel ve eşsiz bir şey olduğunu görürler
- C) bir sis, bir düş olduğunu anlarlar
- D) insanın küçük şeylerden bile mutluluğu bulabileceğini anlarlar
- E) mutluluk kavramının toplumdan topluma değiştiğini fark ederler

8. Orhan Kemal 2 Haziran 1970'te ayrıldı aramızdan. Elli altı yaşındaydı. Orhan Veli ise 1950 yılında hayata veda etti, otuz altı yaşındayken. İkisi de 1914 doğumludur. Birbirlerini görmüşler midir, bilmiyorum. Belki bir iki kez... Orhan Kemal önce Adana'da yaşadı, sonra İstanbul'a taşındı. Orhan Veli ise Ankara'da yaşar, bazen İstanbul'a gelirdi. Bu nedenle arkadaş olduklarını sanmam. Ama ----.

Bu parçanın aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanması en uygun olur?

- A) yaşadıkları çevreyi konu edinmişlerdir çoğu zaman
- B) gerçek sanatçılar birbirlerini tanımasalar da arkadaşlardır, ruh dostlukları vardır
- C) birinin romancı diğerinin şair olması ortak bir düşüncede buluşmalarına engeldi
- D) sanat dünyasında sağlam dostluklara pek sık rastlanmıyor
- E) aynı konularda aynı duyarlılığı göstermeleri beklenemez

ÖĞRENELİM

Akış Bozukluğu ve İki Paragrafa Ayırma

Paragraflarda bir düşünce zinciri veya bir olay zinciri vardır. Bir cümle bu genel dokuya uygun değilse anlatım akışını bozmuş olur. Genelde konu değiştirilmeden konunun farklı bir yönüne geçilir. Asıl konudan fazla ayrılmadan farklı bir konuya veya aynı konunun farklı bir yönüne değinilmiş olur.

Akış bozukluğuna neden olan cümle bulunurken ilk cümleden başlanarak cümlenin konusunun ne olduğuna bakılır. Sırasıyla her cümlede bu tespit yapılır, değişiklik bulununca akışın bu cümlede bozulduğu belirlenir. Sağlama yapmak için o cümle orada yokmuş gibi paragrafın tekrar okunmasında fayda olabilir.

Paragrafı ikiye ayırma sorularında ise eldeki parça ayrı konu ve ayrı düşüncenin bulunduğu iki paragraftan oluşur. Akış bozukluğu yöntemi ile akışı bozan cümle bulunur ve sonraki cümlelerin o cümleyle bir bütün oluşturup oluşturmadığına bakılır.

1. (I) Âşık Veysel üzerinde dururken sanatındaki sazın yeri unutulmamalı. (II) Bizim on binlerce basılan şiirlerimiz köylere kadar ulaşmazken onun mısralarını köyden şehre uçurup bize kadar getiren şey sazıdır. (III) Köy kahvelerinin dört duvarı arasında eriyip bitecek şiirleri sazın sırtına binince soluğu memleketin dört bucağında almıştı. (IV) Müzikten başka sanat tanımayanlar bu gerçeği göz ardı ediyorlar. (V) Veysel'in elindeki dut dalından yapılmış saz olmasaydı onun şiirlerini bize kim ulaştıracaktı? (VI) Biz onu dinlerken üç sanatçıyı aynı anda takdir ediyoruz: Şair Veysel, bestekâr Veysel ve saz çalan Veysel.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatım akışını bozmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. (I) *Piyale* ön sözü, Ahmet Haşim'in şiir anlayışını ortaya koyduğu yazısıdır. (II) *Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar* başlığını taşıyan bu ön sözde Haşim, şiirin ne olduğundan çok ne olmadığı üzerinde durur. (III) Şiirin düzyazıdan hangi yönlerden ayrıldığını anlatır. (IV) Bizde önceki dönemlerde yazılan poetika yazıları ya şiir üzerinde çok durmamış ya da okuyucuya fazla bir şey söylememiştir. (V) Ahmet Haşim'in bu yazısı şiir üzerindeki tartışmaları kuru kavgadan kurtarmıştır. (VI) Şiirde kafiye göz için mi, kulak için mi sorularını bir kenara bırakarak şiirin özüne yönelmiştir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatım akışını bozmuştur?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

3. (I) Kaknüs, güzel fakat ilginç bir kuştur. (II) Yeri yurdu da Hindistan'dadır. (III) Uzun ve kuvvetli bir gagası vardır. (IV) O gagada neye olduğu gibi birçok delik bulunur. (V) Sonra bu kuşun eşi de yoktur, tektir bu kuş. (VI) Her delikten başka türlü ses çıkar, her sestene başka bir nağme duyulur. (VII) Bütün kuşlar susar, onu dinler. (VIII) Onun sesinin güzelliğinden hepsinin aklı başından gider.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatım akışını bozmuştur?

- A) III B) IV C) V D) VI E) VII

4. (I) Montaigne'in *Denemeler*'ini sık sık okurum. (II) Gecenin geç saatlerinde konuşacak birini aradığım zaman *Denemeler*'i açar Montaigne'le konuşmaya başlarım. (III) Montaigne hayatının en tatlı yıllarını Perigord'daki şatosuna kapanıp zevk içinde deneme yazmakla geçirmiştir. (IV) Ne zaman *Denemeler*'i okumaya başlasam Montaigne'in masası üzerine eğdiği başını kaldırarak yüzyılların sisleri arasından uykulu ve zeki gözleriyle bana baktığını görür gibi olurum. (V) Derken okuma tatlı bir sohbete döner.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatım akışını bozmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖĞRENELİM

Cümlelerin Yerini Değiştirme

"Bu parçada anlatım akışının düzelmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?", "Bu parçada anlatım akışının düzelmesi için hangi iki cümle yer değiştirmelidir?" gibi sorular akış bozukluğu mantığıyla çözümlenmelidir.

Bu paragraflarda, bulunduğu yerde akışı bozan cümle tespit edilmelidir, sonra şıklardan yola çıkılarak o cümlelerin atılması veya başka bir cümleyle yer değiştirmesini öneren çözümler denemelidir. Cevap olduğu varsayılan şık uygulanıp paragraf, düzeltilmiş hâliyle tekrar okunmalıdır.

5. (I) Türkiye'de son yıllarda bir Mevlânâ hayranlığı canlanmıştır. (II) Küçük büyük salonları doldurup *Mesnevi* okuyan sema gösterisi izleyen bu insanlar acaba Mevlânâ'nın düşüncelerini anlayabiliyorlar mı? (III) Mevlana Tanrı'ya insan sevgisiyle yaklaşma yolunu açmış bir kişidir. (IV) Mevlânâ bugün yaşasa bu salonlardan çıkıp toplum sorunlarına yönelmeyi isterdi. (V) Oysa günümüzün Mevlânâ hayranları onu toplum sorunlarından kaçma ve ruhlarını kurtarma yolunda kullanıyorlar. (VI) Onun yaktığı ateşi söndürüp külleri üzerinde oynayıp duruyorlar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatım akışını bozmuştur?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

7. Günümüz edebiyatında deneme türü ilk ortaya çıktığı dönemden hayli uzaklaşmıştır. (I) Bilimsel gelişmelerdeki olağanüstü hız, deneme türünün de değişime uğramasını kaçınılmaz kılmıştır. (II) İşte bu kaçınılmazlık nedeniyle günümüzde denemenin alanı alabildiğine genişlemiştir. (III) Bu genişlemenin verdiği güzellikler ve zorluklar var elbette. (IV) Zorlukların başında ise deneme türünün sınırlarının belirsizleşmesi geliyor. (V) Dilin kullanılmasındaki kıvraklık, insana yaklaşırken çok boyutlu bakış edebiyatı zenginleştirmekte. (VI) Güzellikler edebiyatın zenginleşmesiyle ortaya çıkıyor.

Bu parçanın anlam bütünlüğünün sağlanması için numaralanmış cümlelerden hangileri birbiriyle yer değiştirmelidir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) IV ve VI

6. (I) Prometheus, ateşi tanrılara karşı bir silah olarak kullansınlar diye armağan etmiş insanlara. (II) İnsanlar da bu tanrısal gücü insanı kölelikten kurtarmada, aklın ışığında doğayı yenmede, yeniyi aramada kullanmışlar ve hâlâ da kullanıyorlar. (III) Her ateş yakıcı kendinden sonrakilerin atımları için atlama tahtası olmuştur. (IV) Konfüçyüs, Newton, Gandhi, Einstein birer ateş yakıcıdır örneğin. (V) Her yenilikçi insan bir ateş yakıcıdır bu anlamda. (VI) Platon sonrakilere, eski Yunan ve Roma düşünürleri Orta Çağ'a yükseltici güç olmuştur.

Bu parçanın anlam bütünlüğünün sağlanması için numaralanmış cümlelerden hangileri birbiriyle yer değiştirmelidir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve V
D) III ve VI E) V ve VI

8. (I) Makedonya Kralı Filip, oğlu İskender'in ne akıllı bir kişi olduğunu bir olay üzerine anlamış. (II) Kral'ın bir atı varmış. (III) Çok hırçın bir hayvanmış; üzerine yürüyen tepiyor, binmeye çalışsanı hemen üzerinden atıyormuş. (IV) İskender, atla binicileri izlerken hayvanın kendi gölgesini görüp ürktüğünü fark etmiş. (V) Atla at eğitimlerinin mücadelesi epey zaman sürmüş. (VI) Bunun üzerine atın sırtına atlayıp güneşe doğru sürmüş. (VII) Gölgesi arkaya düştüğü için de hayvan sakinleşmiş ve herkes İskender'in aklına hayran kalmış.

Bu parçanın anlam bütünlüğünün sağlanması için numaralanmış cümlelerden hangileri birbiriyle yer değiştirmelidir?

- A) I ve III B) II ve III C) III ve V
D) IV ve V E) VI ve VII

ÖĞRENELİM

ÖRNEK

MÖ 2000'li yıllarda kum, soda ve kaya tuzunun ateşte işlenmesiyle cam üretimi başladı ve bu alandaki gelişmeler lamba tasarımında çığır açtı. 18. yüzyıla kadar cam hazneli ve aynı prensiple çalışan lambalar kullanıldı. Bu tür lambaların genel sorunu çok yoğun koku yaymaları, iyi kalitede görmeye imkân veremeyen turuncu renkte ışık vermeleriydi. Yanan malzemeden çıkan karbondioksit ve nemli isin zamanla lamba camında ve aydınlatılan mekânın tavanında birikmesi de aynı bir sorundu.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Cam üretiminin aydınlatma teknolojisine olumlu etkilerinin olduğu
- B) Cam hazneli lambaların uzun yıllar aydınlatmada kullanıldığı
- C) Cam hazneli lambaların ışık kalitesinin düşük olduğu
- D) Cam hazneli lambaların elektrikli lambaların icadına kadar kullanıldığı
- E) Lambada yanan malzemenin lamba camında ve ortamda kirliliğe neden olduğu

1. Her yazı başlığı yazılacak metin ile ilgilidir ve o metnin kapsamını belirler. Bundan dolayı kullanılan başlık, metni kısıtlama özelliği taşır. Bazı başlıklar geniş bir kapsam belirlerken bazılarında sınırlama fazladır. Örneğin ---- şeklinde bir başlıkta sınırlama azken ---- şeklinde bir başlıkta sınırlama daha fazladır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

- A) Toplumcu Roman - Türk Romanı
- B) Şiirde Gerçekçilik - Sanatta Gerçekçilik
- C) Modernizm ve Postmodernizm - Türk Romanında Modernizm
- D) 19. Asır Türk Şiiri - Türk Edebiyatı
- E) Öykü ve Roman - Yazınsal Türler

2. 13. yüzyıla kadar bilimsel eserleri Arapça, edebiyat eserlerini Farsça yazan Türkler bu tarihten itibaren kendi dillerine dönmüştür. (I) Önce Anadolu'daki Selçuklu sarayında başlayan bu inkılap aynı zamanda halkın da desteğini almıştır. (II) Bu inkılap o kadar kuvvetli ve sağlamdı ki bu tarihten sonra Anadolu ve Balkanlarda Türkçenin yerini ve üstünlüğünü hiçbir yabancı dil alamamıştır. (III) Anadolu coğrafyasında Türkçenin en büyük şairlerinden biri Yunus Emre'dir. (IV) Onun kullandığı dil öz Türkçe değildir, halk arasında yaşayan doğal dildir. (V) Bu Türkçe o kadar güzel ve doğaldır ki hangi kelimeler öz Türkçedir, hangileri Türkçeleşmiş yabancı kelimelerdir, bu sorular önemini kaybeder.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istenirse ikinci paragraf hangi cümle ile başlar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. - 4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

(I) Roma şehri MÖ 753 yılında kurulmuştur. Şehir tarihî geçmişi, sanat yapıtları, dinî merkez olmasıyla ön plana çıkmıştır. (II) Dünyanın en büyük imparatorluklarından biri olan Roma İmparatorluğu'na başkentlik yapan Roma, aynı zamanda Vatikan'ı da barındırır. (III) Hristiyanlığın önemli merkezlerinden biri de Doğu Roma İmparatorluğu'nun başkenti İstanbul'dur. (IV) Günümüzde İtalya'nın başkenti olan şehirde hizmet sektörü, bankacılık ve sigortacılık alanları gelişmiştir. (V) Vatikan'ın ayrı bir devlet olmasından dolayı Roma "çifte başkent" özelliği de taşır.

3. Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi anlatım akışını bozmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Bu parçadan Roma ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Dünyanın en eski başkenti olduğu
- B) Çeşitli yönlerden önemli bir şehir olduğu
- C) Roma İmparatorluğu'nun ve İtalya'nın başkentliğini yaptığı
- D) Sanayi dışındaki ekonomik faaliyetlerle öne çıktığı
- E) Hristiyanlığın dinî merkezlerinden biri olduğu

5. - 6. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Şimdiye kadar okumuş olduğum *Don Kişot*, *David Copperfield*, *Anafor Tepe*, *Kırmızı ve Siyah*, *Madam Bovary* gibi romanlar okuyucuya göre, okuyucu tarafından yeniden yaratılan romanlardır. Bu tür romanlarda şu ortak özellikleri buldum: Bu romanlar olmuş değil, olabileceği anlatılmaktadır. Bu nedenle herkes onda kendinden bir şeyler bulur. Bunların hiçbiri herhangi bir amaçla okuyucuyu bir düşünceyi benimsemeye zorlamaz. Hepsinde zengin bir hayal gücü ile keskin bir gözlem gücü birleşir.

5. Bu parçada aşağıdakilerden hangileri ağır basmaktadır?

- A) Öyküleme – Betimleme
- B) Örnekleme – Açıklama
- C) Tanımlama – Karşılaştırma
- D) Tartışma – Benzetme
- E) Tanık gösterme – Örnekleme

6. Bu parçada sözü edilen romanların özellikleri arasında,

- I. okuyucunun yorumuna imkân tanıma,
 - II. olmuş bitmiş olayları anlatmama,
 - III. belli bir düşünceyi dayatmama,
 - IV. yazarının düşünce ve bakışını yansıtmama
- niteliklerinden hangileri yoktur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) III ve IV
- E) III ve IV

7. - 8. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Bütün okurları tek bir yazarı sevmeye çağırmak, öbür yazarları gölgeye itmek... Tek pencereci küçük bir odaya kapatmak okurları... Bir tek güzelliği tattırmak onlara, başka özellikleri esirgemek... Tek çiçeği koklatıp tek ezgiyi dinletmek... Kim dayanabilir buna? Her şeyin her gün değişip çeşitlendiği dünyada bu tutsaklığa kim katlanabilir? Bundan dolayı eleştirmen çok pencereci geniş bir evde oturmayı yeğ tutar. Tüm özellikleri görmeye ve göstermeye çalışır. Bilir ki tek çiçekle bahar gelmez. Bundan dolayı bütün çiçeklere bakar; güle, sümbüle, karanfile...

7. Bu parçaya göre bir eleştirmenin yapması gerekenler arasında;

- I. okuyucuya farklı yazarları tanıtmak,
- II. başka eleştirmenlerin görüşlerini önemsemek,
- III. incelediği alanı geniş tutmak,
- IV. sanat yapıtına geniş bir açıdan bakmak,

eylemlerinden hangileri yoktur?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) I, II ve III

8. Bu parçanın anlatımı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Somutlamaya başvurulmuştur.
- B) Mecazlı söyleyişlere yer verilmiştir.
- C) Sözde soru cümleleri kullanılmıştır.
- D) Bir düşünce alıntılarla kanıtlanmıştır.
- E) Öznellik ağır basmaktadır.

ÖĞRENELİM

ÇÖZÜM

Parçanın birinci cümlesinde cam üretiminin lamba tasarımında çığır açtığı belirtilmiştir. Bu cümleden A seçeneği çıkarılabilir.

MÖ 2000'li yıllardan 18. yüzyıla kadar cam hazneli lambaların kullanıldığı belirtilmiştir. Bu ifadeden B seçeneği çıkarılabilir.

"... iyi kalitede görmeye imkân vermeyen..." sözünden C seçeneği çıkarılabilir.

Parçanın son cümlesinden E seçeneği çıkarılabilir.

Parçada elektrikli lambalarla ilgili bir ayrıntı yer almadığı için D seçeneği çıkarılamaz.

Doğru Yanıt : D

ÖĞRENELİM

ÖRNEK

- I. Dualarını bizi büyüten
 II. Ak saçlarını aydınlandırdık
 III. Soframızın beti bereketi
 IV. Bacamızda türüm türüm tüten
 V. Ateştin, hiç sönmezsin sanırdık

Bu dizelerin hangilerinde ek-fiil kullanılmamıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
 D) III ve IV E) IV ve V

ÇÖZÜM

I'deki "dualarını" sözünde ek fiilin -di'li geçmiş zamanı vardır.

II'deki "aydınlandırdık" sözünde ek fiil birleşik çekimli fiil yapmıştır.

V'teki "ateştin ve sanırdık" sözlerinde ek fiil vardır.

Doğru Yanıt : D

1. Aşağıdaki altı çizili basit çekimli fiillerden hangisinin rivayet birleşik çekimi yapılmaz?

- A) Formun nasıl doldurulacağını bilmelisin.
 B) Gönderdiğim roman çalışmasını haftaya değerlendirecek.
 C) Şimdi eserle ilgili son düzeltmeleri yapıyorlar.
 D) Onun bazı uyarılarını dikkate aldık.
 E) Bilmediği konuda fikir yürütmeyi sevmez.

2. Bir eylem aşağıdaki kiplerin hangisiyle çekimlenirse rivayet birleşik çekimi yapılmaz?

- A) Bilinen geçmiş zaman
 B) Şimdiki zaman
 C) İstek kipi
 D) Gereklilik kipi
 E) Duyulan geçmiş zaman

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil farklı türde bir sözcüğe eklenmiştir?

- A) Onun burada küçük bir kulübesi vardı.
 B) Onun yazılarında eksik olan şey nesnel bakıştır.
 C) Evin her tarafı tozdu, iki günde temizleyebildik.
 D) Pilot olmayı dilemiş, hayalleri gerçek oldu.
 E) Burası çok iyi bir eğitim verilen bir okuldu.

4. "Bir gün komşusu Nasrettin Hoca'yı arar ama evinde bulamaz." cümlesinde geniş zaman kipi geçmiş zaman anlamında kullanılmıştır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu cümledekine benzer bir anlam kayması vardır?

- A) Gün gelir onlar da bu günleri özler.
 B) Sabahları erken çıkar, akşamları geç dönerim.
 C) Her gün binbir güçlükle iş yerine ulaşıyorum.
 D) Borcunu öder, daha bir haftası var.
 E) Kurtuluş Savaşı'nda düşman bütün bu kasabayı yakar yıkar.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zaman anlamı taşımayan birden fazla eylem kipi kullanılmıştır?

- A) Birkaç dakika bekle, oraya birlikte gidelim.
 B) Evrak dosyalarını düzenli tutmalısın ama sen dağınık çalışıyorsun.
 C) Az sonra gelecek, iki dakika daha duralım.
 D) Ben çalışmaktan vazgeçtim, sen de işe gitme.
 E) Biraz daha beklese derse geç kalacak.

6. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük zarf-fiil eki almamıştır?

- A) Ona haber vermeden çıktığımız için biraz kızmış.
 B) Burayı daha önce görmüşçesine yabancılık çekmeden dolaştı.
 C) Başarılı olalım diye elinden gelen her şeyi yapmıştı.
 D) Arkadaşlarına uyunca derslerini biraz boşladı.
 E) Bu görüşmeden bir sonuç çıkmaz, boşuna umutlanmayın.

ÖĞRENELİM

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem gelecek zaman kipiyle çekimlenirse eylem kipindeki anlam kayması giderilmiş olur?

- A) Yarın sen de bizimle maça gel.
 B) İşlerimi bitirir bitirmez ben de ardından gelirim.
 C) Yeni işine pek alışmamış olmalı.
 D) Üzüntüsünün sebebinin her soruşumda lafı değiştiriyor.
 E) Bir zamanlar burası satılmak istenir fakat dedem engel olur.

ÇÖZÜM

B'deki cümle gelecek zamanla ilgilidir fakat yüklemde geniş zaman kipi kullanıldığı için anlam kayması olmuştur.

Yüklemi gelecek zamanla çekimlenirse cümledeki anlam kayması ortadan kalkar.

Doğru Yanıt : B

7. İçinde tutuşan merak ateşi öldürücü bir sıtma
 I II
 gibi her yerini sarıyordu. Hararettten yanan
 III
 elleri sanki başka birininmiş gibi geliyordu.
Zorlanarak da olsa torbayı açtı, içinden üçe
 IV
 katlanmış kâğıdı çıkardı.
 V

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi eylemsi değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Kara gözlüm efkârlanma, gül gayrı
 İbibikler öter ötmez ordayım
 Mektubunda diyorsun ki "Gel gayrı!"
 Sütler kaymak tutar tutmaz ordayım

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ek eylem almış birden fazla sözcük vardır.
 B) Bütün dizelerde çekimli fiil kullanılmıştır.
 C) Emir kipiyle çekimlenmiş fiiller vardır.
 D) Birden fazla eylemsi vardır.
 E) Zarf-fiil, yüklemi zaman yönünden tamamlanmıştır.

9. Sabah olmuştu, kapının aralıklarından gün ışığı
 içeriye giriyordu. O hiç böyle geç kalmaz, güneş
 I
 doğmadan uyanırdı. Doğruldu, ayakkabılarını
 II
 giymeden yürüdü. Hızla anahtarını çevirdi. Birden-
 III
 bire açılan kapının dükkânı dolduran aydınlığı
 IV V
 içinde pala bıyıklı bekçiyi gördü.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Kapatırlar birer birer gözlerini
 Ufuklar uyanır, onlar uyurlar
 Bense her tarafta kollarım seni
 Tütünsüz bacalar olmasın engel
 Hangi doruktaysan artık in de gel

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dizelerin hepsinde çekimli fiil vardır.
 B) Emir kipiyle çekimlenmiş fiiller kullanılmıştır.
 C) Şart birleşik çekimli fiil vardır.
 D) Haber ve dilek kipleriyle çekimlenmiş fiiller vardır.
 E) Olumlu ve olumsuz çekimli fiil vardır.

11. (I) Binlerce bacadan henüz tütmüş, soğuk, nemli bir duman kadar koyu bir sis her tarafı kaplamıştı. (II) Sancaklar, çadırlar, atlar hiçbir şey görünmüyordu. (III) Sadece sesler duyuluyor, sonra seslenen kişiler el yordamıyla buluşuyordu. (IV) Arslan Bey, atını hazırlamıştı. (V) Yine yapayalnız, her gün gittiği yere doğru kaybolacaktı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede birden fazla sıfat-fiil vardır.
 B) II. cümlede hikâye birleşik çekimli fiil kullanılmıştır
 C) III. cümlede birden fazla çekimli fiil vardır.
 D) IV. cümlede birleşik çekimli fiil kullanılmıştır.
 E) V. cümlede gelecek zamanın hikâyesi şeklinde çekimlenmiş fiil vardır.

12. Dar kapısından başka aydınlık girecek hiçbir yeri olmayan dükkânında tek başına gece gündüz kıvılcımlar saçarak çalışan Koca Ali, tıpkı kafese konmuş terbiyeli bir aslanı andırıyordu.

Bu parçada kaç fiilimsi kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

ÖĞRENELİM

C. Öge Dizilişine Göre Cümleler

Yüklemi sonda olan cümle kurallı (düz), yüklemi sonda olmayan cümle kuralsız (devrik) cümledir.

“Orada hâlâ bu olay anlatılır.” cümlesi kurallı, olumlu bir fiil cümlesidir.

“Onun da şiirleri beğeniliyordu okuyucu tarafından.” cümlesi devrik, olumlu bir fiil cümlesidir.

Cümlede yüklem yazılmazsa cümle eksiltili olur. Eksiltili cümle yüklemi olmayan değil, yüklemi yazılmamış olan cümledir. Eksiltili cümlelerin yüklemi zihnimizde tamamlanır.

“Şimdi her evde dev ekran bir televizyon...” cümlesi “var, bulunuyor” şeklinde bir yüklemle sahiptir fakat yüklem yazılmamıştır.

1. Aşağıdakilerden hangisi olumlu bir soru cümlesidir?

- A) İçinden neleri geçirdiğini bize asla söylemez
- B) Biraz para kazandı mı hemen hayaller kurar
- C) Buraya geleceğimizden haberiniz yok muydu
- D) Böyle güzel bir elbiseyi nereden buldun
- E) Kimin için böyle bir hazırlık yaptığını bizden saklıyor

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem olumlu olduğu hâlde işin yapılmadığı anlamı vardır?

- A) Onun burada olduğunu bilseydim mutlaka ziyaretine gelirdim.
- B) Telefona gelen mesajı okuyunca işin içyüzünü anladım.
- C) Bize dargın değildi, bizi fazla da eleştirmiyordu.
- D) Elindeki imkânları bu yolda kullanmayı pek düşünmüyordu.
- E) Senin verdiğin işleri ne zaman yapmadım ki!

3. Biçimce soru cümlesi iken alıcıdan bir cevap istemeyen cümleler sözde soru cümlesidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tanıma uyan bir cümledir?

- A) Böyle bir ziyafet kaçırılır mı hiç?
- B) Bu bayramda önce kimin evine gidelim?
- C) Size sözünü ettiğim çocukları hiç görmediniz mi?
- D) Bu tür problemler hangi yolla çözülür?
- E) Bu görevi içinizden hanginiz yapmak ister?

4. (I) Geyve İstasyonu toz, bulut ve akşam pembeleştiğinde bir sarı Çin şehri gibi kaynıyordu. (II) Yalınayak çocuklar, saçları perişan arabacılar istasyonu doldurdu. (III) Bu istasyonda inen yolcu olmamıştı. (IV) İstasyonda bekleyenlerin yüzleri asıktı bu nedenle. (V) Bir ticaretleri olmadığını anlayınca sevinemediler.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangileri yüklemi, öge dizilişi ve anlamına göre birbirinden farklıdır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

5. Dört yana haber saldırgan kuşlar

Yarı yolda unuttular haberi

Kırık kanatlarla döndüler geri

Artlarından bakıp kaldığımız kuşlar

Benim bildiğim kuşlar böyle değildi.

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Devrik (kuralsız) cümleler vardır.
- B) Fiil (eylem) cümleleri kullanılmıştır.
- C) Olumsuz bir cümle vardır.
- D) Kurallı fiil cümlesi vardır.
- E) Kurallı, olumsuz bir ad cümlesi kullanılmıştır.

6. (I) Salondaki altı kişiden üçü yemek yiyordu. (II) Gazetesini okumayı yeni bitiren adam biraz üzgündü. (III) Defterine kısa kısa bir şeyler yazıyordu. (IV) Salonun en uzak noktasında oturan yaşlı kadın çevresini süzmeye başladı yemeğini bitirince. (V) Derin bir sessizlik hâkimdi salonda.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangileri yüklemine ve öge dizilişine göre aynıdır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) III ve V

7. I. Her yüzüne güleni dost zannetme.
II. İnsanların kalplerine gömdükleri nice sevdaları vardır.
III. Bizim için bu işin nasıl yapıldığı önemli değildir.
IV. İstemediğin kadar çeşit bulabilirsin bu pazarda.
V. Sen böyle bir dostluğu başka bir yerde bulamazsın.

Bu cümlelerin hangileri yüklemine, öge dizilişine ve anlamına göre ayırdır?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

8. Seni merak eden insanlara bir mesaj gönderdik.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi bu cümleyle yüklemi, öge dizilişi veya anlamı yönüyle benzerlik göstermez?

- A) Olup bitini sanırım ömrüm boyunca unutamam.
B) Önceden önemserdim insanların bana vefasız davranmasını.
C) O pek memnun değilmiş yeni taşındığı mahalleden.
D) Tatil günlerimiz denk gelirse bizim köyde buluşalım.
E) Yörenin en önemli gelir kapısı turizmdir.

9. Bir dert ortağım yoktur derdimi paylaşacak.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Çekimli eylem kullanılmıştır.
B) Yüklemi geçişli bir fiildir.
C) İki ögeli bir cümledir.
D) Kurallı bir fiil cümlesidir.
E) Anlamca olumlu bir cümledir.

10. Öğrencilerin sınavda;

- olumlu fiil cümlesi,
 - olumlu soru cümlesi,
 - devrik isim cümlesi,
 - kurallı, olumsuz, fiil cümlesi
- örneği yazmaları gerekmektedir.

Buna göre öğrencilerin aşağıdaki cümlelerden hangisini kullanması yanlıştır?

- A) Ağaçların arasından bir türkü sesi geliyor.
B) Sen de en ufak bir hatayı affetmiyorsun.
C) Orada bizim istediğimiz özellikte bir araç yokmuş.
D) En önem verilen şey dürüstlüktür şirketimizde.
E) Onu en son ne zaman görmüştünüz?

11. "Bu insanların bazıları buraya ---- gelmişler" cümlesinde boş bırakılan yere aşağıdaki sözlerden hangisi getirilirse anlamına göre farklı bir cümle oluşur?

- A) ne yazık ki
B) ne maksatla
C) sabahın erken saatinde
D) kendi araçlarıyla
E) istemedikleri hâlde

12. Şimdi hepsi uyuyordu. Hepsi tanımadıkları bir şehri düşünerek uyuyordu. Köylü ile Kasımpaşalı uyanıktı. Ben de uyumuyordum. Yalnızca gözlerim kapalıydı. Kafamda küçük öğrencilerle dolu okulum...

Bu parçayla ilgili olarak,

- I. Öge dizilişi yönüyle farklı cümleler vardır.
II. Olumsuz ad cümlesi kullanılmıştır.
III. Eylem cümleleri vardır.
IV. Eylem cümlelerinin hepsi anlamına göre ayırdır.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) I, II ve IV E) II, III ve IV

ÖĞRENELİM

ÖRNEK

(I) Çiğdemlerden sonra gök rengeindeki elbisesiyle yeni açmış sümbül görünür. (II) Gözleri yaşlı, saçları dağınık ve hâli perişandır. (III) Güzel kokusundan sarhoşa dönen şair, ona bu gönül okşayıcı kokuyu nereden, hangi aktardan aldığını sorar. (IV) Sümbülün verdiği cevap çiğdemden cevabına karşılık gelmektedir. (V) Önceleri ezel bağında henüz açılmadık bir gonca olan ve güzel kokusunu sevgilinin rüzgârından alan sümbül, bu buhar ülkesinden hicran sahiline atılmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi, yüklem türü bakımından ötekilerden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2016 / YGS

ÇÖZÜM

I'in yüklemi "görünür", II'nin yüklemi "sarı", IV'ün yüklemi "karşılık gelmektedir", V'in yüklemi "atılmıştır" sözcükleridir. Bunlardan biri fiilimsi, diğerleri fiildir.

II. cümledeki yüklem ise "yaşlı (-dır), dağınık (-tır), perişan (-dır)" sözcükleridir.

Doğru Yanıt : B

ÖĞRENELİM

H. Büyük Harflerin Kullanımı

Cümleler büyük harfle başlar. Kısa çizgiden sonra gelen ara cümle küçük harfle başlar.

Şiir dizeleri büyük harfle başlar.

Özel adların her sözcüğü büyük harfle başlar.

Belirli bir tarih bildiren gün ve ay adları büyük harfle başlar.

Tabela, levha gibi yerlerde geçen her kelime büyük harfle başlar.

Kitap, bildiri, makale gibi yazıların ana başlıklarının tüm harfleri, ara başlıktaki kelimelerin ilk harfleri büyük olur.

Kitap, dergi gibi yapıtlardaki resim, çizelge, tabloların altlarındaki açıklayıcı sözler büyük harfle başlar.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyimlerin yazımıyla ilgili bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Onun yaptığı harcamalar yanında bizimkiler devede kulak kalır.
- B) Bizim sözlerimize kulak vermelisin, senin iyiliğin için söylüyoruz.
- C) Sınava girmek için ben de baş vurmaya düşünüyorum.
- D) O, boyundan büyük işlere kalkıştığı için sonunda cezasını buldu.
- E) Şirketin geliri bu yıl öngörülenin üzerinde artmıştı.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik eylemlerin yazımıyla ilgili bir yazım yanlışı vardır?

- A) Yardımcı olduğu insanlardan bir karşılık beklemeyen biriydi.
- B) O insanların acısını biz de derinden hissediyoruz.
- C) Hırsızlık olayları tamamen yok edilmese de bir hayli azaltılmıştı.
- D) Araçların düzensiz park edilmesi acil durumlarda çalışmalarını engelliyor.
- E) Kavgada komşusunu darp eden adam dün gözaltına alınmış.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde her iki ögesi de asıl anlamını koruduğu hâlde bitişik yazılan bir sözcük vardır?

- A) Bilinçaltına yerleşmiş bazı düşünceler bu durumlarda ortaya çıkıyor.
- B) Kış mevsiminin vazgeçilmez yiyeceklerinden biri de kuşburnudur.
- C) Biraz dikkatli bakarsan ayrıntıyı sen de görebilirsin.
- D) Buraya yeni bir konukevi yapılması için resmî izin alınacak.
- E) Yüzünde suçüstü yakalanmış bir kişinin şaşkınlığı ve tedirginliği vardı.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Sorularımdan birçoğuna doğru cevap verememişti.
- B) O, burada birtakım yenilikler yapmayı düşünüyordu.
- C) Ona birşey olursa kendimi çok kötü hissedirim.
- D) Bizim işimizi herhangi bir işçi de yapabilir.
- E) Beklediğimiz gelişmelerin hiçbiri henüz gerçekleşmedi.

5. I. Vergi için beyanname verme süresi bu hafta doluyor.

II. Orada kitap severlerin ilgi göstereceği fuar açılmış.

III. Yıllar önce terkettiği ailesine geri dönmüştü.

IV. Yaralanan üç kazazede aynı araçla hastaneye kaldırıldı.

V. O yaşlı adam bizim amcazademiz olur.

Buradaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde altı çizili sözün yazımı yanlıştır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) IV ve V
- E) II, III ve V

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Kuva-yı Milliye'ye katılmak için gizli yollardan Anadolu'ya geçtiler.
- B) Misakımillî sınırları içinde kalan yerlerin alınması için çaba gösteriyordu.
- C) Düzenlenmek istenen suikast son anda fark edilip önlenmişti.
- D) Bir darülfünun kurulması planı daha önceden de vardı.
- E) Vatanperver insanların bir araya gelmesiyle bir hareket başlamıştı.

ÖĞRENELİM

I. Düzeltme (^) İşaretinin Kullanımı

Anlamca karışıklığa neden olan sözcüklerin ayrılması için "a, ı, u" ünlülerinde kullanılır:

"Adet" gelenek, görenek, demektir, "adet" sayı demektir.

Arapça ve Farsçadan gelmiş bazı kelimelerin yazımında "g, k, l" ünsüzlerinden sonra gelen ve ince okunan harflerde kullanılır:

"Kâğıt, tezgâh, Elâzığ" gibi.

Nispet ekiyle ismin hâl eki olan "i"nin karışıklığa neden olduğu durumlarda kullanılır:

"Askerî" kelimesi "askerliğe ait, askerlikle ilgili" anlamına gelir, "askeri" kelimesi ise iyelik veya belirtme durumu eki almış olur. "İnsani" kelimesinde böyle bir karışıklık yoktur, çünkü hâl eki almış olsa kelime "insanı" şeklinde yazılır. Bu durumda düzeltme işaretine gerek kalmaz. "İnsani" kelimesi "insanla ilgili, insanlığa ait" anlamına gelir.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Gereksiz yere bir donkişotluk yapmasından korkuyorum.
- B) Biz bu özelliği ilk kez *Tutunamayanlar* romanında görüyoruz.
- C) Beyaz kedilere Pamuk adını vermek neredeyse gelenek olmuştu.
- D) Günlük türünü tarihe not düşmek için önemli görüyorum, diyordu bir yazısında.
- E) Orada bazı dostlarım (dost sözünü pek de hak etmiyorlar.) bana tavır almıştı.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Çok eskiden -Aradan elli yıl geçmiş olmalı-buralar bağılık bahçelikti.
- B) Evde yenilenmesi gereken birçok eşya vardı: Kanepeler, halılar, sehpalar...
- C) 2015 Yılında yayımlanan bir öykü kitabı da çok okunmuştu.
- D) Karadeniz'in birçok güzel ili var: Samsun, Ordu, Trabzon...
- E) Gönderilen evrakta "İşlem yapılmasına gerek yoktur." Notu yazılmıştı.

9. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözün yazımında bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) O dönemde Ahmet Efendi diye bir adam bize yardımcı oluyordu.
- B) Yaz tatilinde Ali Amcamın yazlığına gideceğim.
- C) Bu işler için Telli Baba'nın türbesine adak adanırdı.
- D) Bu kararda Başdanışman Ali Bey'in etkisi olmuştur.
- E) Caminin son hâli Mimar Kemalettin'in eserine oldukça benziyordu.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "doğu" sözcüğünün yazımı yanlıştır?

- A) Şehrin doğusu gecekondu niteliğindeki evlerle doluydu.
- B) Biz daha önce Doğu Karadeniz'de incelemeler yaptık.
- C) Rüzgâr Doğu yönünde şiddetli esecekti.
- D) O dönemde Doğu kültürüyle yetişmiş yazarlar çoğunlukta idi.
- E) Buradan doğuya doğru ilerlersen deniz kıyısına ulaşsın.

11. Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) Çınar mahallesinde yeni bir ev almışlardı.
- B) Konya ilinden on yıl önce ayrılmıştım.
- C) Bir tesis de Mahmutlu beldesinde yapılmıştı.
- D) Sorgun ilçesinin bazı köyleri bu ürünün ekilmesi için uygun.
- E) Ağıllı köyü baraj nedeniyle başka bir yere taşınacak.

12. Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Resmî Gazete'de yayımlanan karar yürürlüğe girdi.
- B) Diyogen dergisi mizah edebiyatımıza katkıda bulunmuştur.
- C) O dönemde yazılarını Tasvir-i Efkâr Gazetesi'nde yayımlıyordu.
- D) Kaplumbağa Terbiyecisi tablosu Türk resminin başyapıtlarındandır.
- E) Panorama romanı o dönemde ses getiren eserler arasındaydı.

ÖĞRENELİM

NOKTALAMA İŞARETLERİYLE İLGİLİ BAZI ÖZELLİKLER

A. Nokta

Cümlelerin sonuna nokta konur.

Tek kelime kısaltmalarının sonuna konur.

Uluslararası birim kısaltmalarının ve birden fazla sözcükten oluşan ad kısaltmalarının sonuna nokta konmaz. "Prof., THY, km" kısaltmalarının yazımı doğrudur. "T.C." kısaltması da noktalı yazılır.

Sıra bildiren sayılardan sonra kullanılır.

Tarihlerin yazımında kullanılır.

Saat ile dakika arasında kullanılır.

B. Virgül

Virgülün kullanılmaması gereken yerler şunlardır:

İkilemeler arasında, tamlayanla tamlanan arasında, şart ekinden sonra, soru ekinden sonra, tek kullanılmış zarf-fiilden sonra, tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra, metin içinde geçen "de, ve, veya, yahut, ya" bağlaçlarından önce ve sonra virgül kullanılmaz.

1. Aşağıdaki altı çizili yerlerin hangisinde noktalama yanlışı yapılmıştır?

- A) Doç. Dr. Ali Gülcü bu ameliyatı yapacakmış.
 B) Atatürk Cad. No.16'da oturuyormuş.
 C) 9,10 ve 11. sınıflar bu sınava girecektir.
 D) Burada kitap, dergi vb. satılabilir.
 E) Biz 17 km.lik yolu bir saatte alabildik.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım veya noktalama yanlışı yoktur?

- A) Konuklar sanırım 15.00'de gelmeye başlarlar.
 B) Toplantı saat 13.00'te başlayacak.
 C) Otobüsümüz 08:45'te hareket edecek.
 D) Son ders 17,40'ta sona erecek.
 E) Oraya hızlı gidersek 21.15'de varabiliriz.

3. Aşağıda belirtilen yerlerin hangisinde virgül kullanılmaz?

- A) Sıralı cümleler arasında
 B) Eş görevli sözcükleri ayırmada
 C) Tamlayan ile tamlanan arasında
 D) Cümle içindeki hitaplardan sonra
 E) Yüklemden uzakta kalmış öznelere sonra

4. Derslerden I kitaplardan II gazetelerden öğrendiğim bilgileri küçük kâğıtlara yazıyordum. Notlarımın arasında kesilmiş resimler III haritalar IV çizelgeler de vardı. Günü gelince bunları toplayacak V bir kitap yazacaktım.

Bu parçadaki altı çizili virgüllerden hangisi farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül farklı bir nedenle kullanılmıştır?

- A) Arkadaşım, Ali'yi daha önce bir yerde gördüğünü söyledi.
 B) Yaralı, şoförü yanına çağırarak bir şeyler sordu.
 C) Çocuk, elbisesini askıdan indirip çantasına koydu.
 D) Ali Bey, bir sayfa kitap okuduktan sonra kitabı kapattı.
 E) Çiftçi, Hüseyin'e tarlayı nasıl sürmesi gerektiğini anlatıyor.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül (,) doğru kullanılmıştır?

- A) Çalış, çalış fakat başka görevlerini de unutma.
 B) Borcu yıllardır ödeye, ödeye bitiremedi.
 C) Orada iyi, kötü bir iş bulmuştuk.
 D) Olanları bize yana, yakıla anlattı.
 E) Sabah, akşam gördüğü yerleri anlatıp duruyor.

ÖĞRENELİM

C. Noktalı Virgöl

Virgölün kullanıldığı fakat bir sebeple yeterli olmadığı yerlerde kullanılır.

Ç. İki Nokta

Kendisinden sonra örnek verilecek veya açıklama yapılacak cümlelerin sonunda kullanılır.

Edebî metinlerde karşılıklı konuşmalarda konuşan kişiden sonra kullanılır.

D. Üç Nokta

Eksilteli cümlelerden sonra kullanılır.

Metinden çıkarılmış sözlerin yerine kullanılır.

Alıntılarda atlanan cümle veya bölümlerin yerine kullanılır.

Ünlem ve seslenmelerde anlamı pekiştirmek için kullanılır.

Ünlem ve soru işaretiyle kullanılan üç noktada işaretlerin noktalarıyla birlikte toplam üç nokta olmalıdır. "!" değil "!. ." şeklinde yazılır.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül (,) farklı bir nedenle kullanılmıştır?

- A) Bu sözlerimi sakın unutma, dedi oğluna.
- B) Burayı çok beğendim, hemen kiralayacağım.
- C) Bana uzatılan kâğıdı okudum, imzaladım.
- D) Soruları tek tek sordum, hepsini cevapladı.
- E) Orada iki gün çalıştım, beş gün gezdim.

8. Aşağıdaki altı çizili yerlerin hangisinde noktalama yanlışı yapılmıştır?

- A) Saat 17.15'te bir mola vereceğiz.
- B) 17. yüzyılda bu konuda ilk adım atılmıştır.
- C) Kandaki bu değer 0.42'nin üzerinde çıkarsa önlem almak gerekir.
- D) 20.11.2010 tarihinde bu kurumdan ayrılmıştım.
- E) Kitabın 173. sayfasında bu ayrıntının örneği yer alıyor.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraçla belirtilen yere virgül konmaz?

- A) Okuyarak () araştırarak kendini geliştirmiş.
- B) Geç kaldıkça () işlerini aksattıkça kurumdaki konumu tehlikeye girer.
- C) Çalışmadan () emek vermeden bir kazanç elde edilmez.
- D) Bütün yaptıklarını unutarak () onu affettim.
- E) İnsanlara yardım edince () çevremi düşününce kendimi daha iyi hissediyorum.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraçla belirtilen yere virgül (,) getirilemez?

- A) Önce birkaç sayfa okuyor () sonra aklında kalanları özetliyordu.
- B) Söylediklerinizden bir şey anlamadım () kimi sorduğunuzu bilmiyorum.
- C) Bu videoyu paylaştı () izlenme rekoru kırdı.
- D) Kaydedilen dosyaları denetledi () işine yaramayanları sildi.
- E) Hem iletişimi önemsiyor () hem de yenilikleri takip ediyor.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraçla belirtilen yere virgül (,) konabilir?

- A) Orada ne düzgün bir yol vardı () ne de konaklanacak bir otel.
- B) İsteddiğimiz koşullar yerine getirilirse () yardım yapmayı düşünürüz.
- C) Son dosyayı da tamamladım mı () tatile çıkabilirim.
- D) Bu iş bence bugün de () yarın da bitmez.
- E) Biz bu yaz için yakın () ucuz bir tatil köyü arıyoruz.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraçla belirtilen yere virgül (,) getirilemez?

- A) Orayı beğendiniz mi () oraya yerleşmeyi düşünür müsünüz?
- B) Aradığım özellikleri sıraladım () gelecek teklifleri bekliyorum.
- C) Ne zaman bir şey sorsam () bir şey istesem olumsuz yanıtlıyor.
- D) Bilgisayarla işin bitti mi () cihazı kapalı tut.
- E) Birçok kişiye danıştım () tam bir kanaate varamadım.

ÖĞRENELİM

3. Eylemsi Eksikliği

Ortak eylemsiye bağlanan öğelerin eylemsiye uyumsuz olması anlatım bozukluğuna neden olur.

“Yarışmadan sonra gördüğüm ilgi ve ödüller beni çok mutlu etti.” cümlesinde “ilgi ve ödül” sözcükleri “görmek” eylemine bağlanmış, sıfat-fiil eksikliği ortaya çıkmıştır.

Cümle “Yarışmadan sonra gördüğüm ilgi ve aldığım ödüller beni çok mutlu etti.” şeklinde düzeltilmelidir.

4. Çatı Uyuşmazlığı

Öznenin ortak kullanıldığı cümlelerde fiil veya fiilimsilerden biri edilgen çatılıysa diğerleri de edilgen çatılı olmalıdır.

Edilgen çatılı fiiller diğer fiillerle uyumlu değildir.

“Kitap okundukça kişinin bilgi birikimi artar.” cümlesindeki “okundukça” fiilimsisi, “okudukça” şeklinde etken çatılı hâle getirilmelidir.

1. Cümle kurulurken düşülen hatalardan biri de aynı yüklemle bağlanamayan öğeleri ortak yüklemle kullanmaktır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Matematik sınavı salı günü, fen sınavı perşembe günü yapıldı.
B) Önce annemi, ona ulaşamayanca da kardeşimi aradım.
C) Sınav süresince öğrencilerin dışarı çıkması ve soru sorması yasaktır.
D) Şekerli gıdalar kışın, yağsız gıdalar yazın tüketilmelidir.
E) Görüşmelerin ilk turu dün, ikinci turu ise gelecek pazar günü yapılacaktır.

2. Tatil günlerinde sabahları yürüyüş, akşamları kitap okuyordum.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne-yüklem uyumsuzluğu
B) Özne eksikliği
C) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
D) Yüklem eksikliği
E) Sıralama ve mantık yanlışlığı

3. Aldıkları araba eski, vergisi de ödenmiş değildi.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne-yüklem uyumsuzluğu
B) Özne eksikliği
C) Gereksiz bağlaç kullanılması
D) Gereksiz eylemsi kullanılması
E) Ek eylem eksikliği

4. Aşağıdakilerin hangisinde tamlayanların ortak tamlanana bağlanması anlatım bozukluğuna neden olmuştur?

- A) Anne ve çocuk sağlığını konu alan bir sempozyum düzenlenecek.
B) O dönemde öykü ve roman tekniği pek gelişmemişti.
C) Dinlenebilmek için sessiz ve loş bir ortam olmalı.
D) Öykülerinde çocukluk ve gençlik anlarına yer vermiş.
E) Bu komisyon, faaliyetleri etik ve faydalılık açısından denetleyecek.

5. Belgisiz, kişi, dönüşlülük ve ilgi adlı ile ilgili örnekler vereceğiz.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu nasıl giderilir?

- A) “Belgisiz” sözcüğünden sonra noktalı virgül getirilerek
B) “Adılı ile” yerine “adılıyla” getirilerek
C) “Örnekler”e belirtme durumu eki eklenerek
D) “Belgisiz”den sonra “adıl” sözcüğü eklenerek
E) “Dönüşlülük” çıkarılarak

6. Bu laboratuvarında bilimsel ve uzay araştırmaları yapılacak.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- A) Anlam belirsizliği
B) Dolaylı tümleç eksikliği
C) Tamlanan eksikliği
D) Çatı uyumsuzluğu
E) Özne-yüklem uyumsuzluğu

ÖĞRENELİM

Ç. Tamlama Yanışları

Ortak tamlanan veya tamlayanın olduğu cümlelerde tamlama yanışlığı ortaya çıkabilir.

“Fakir insanlara gıda ve giyecek yardımı yapıldı.” cümlesinde “gıda ve giyecek” tamlayanları “yardım” tamlananına bağlanmış, tamlama doğru kurulmuştur. “Depremzedelere maddi ve moral desteğinde buluduk.” cümlesi ise “Depremzedelere maddi destek ve moral desteğinde buluduk.” şeklinde düzeltilmelidir.

D. Ek Yanışları

Cümle kurulurken bazı eklerin eksik, fazla veya yanış kullanılması anlatım bozukluğuna neden olur. “Orada hepimiz birçok olumsuzluklarla karşılaştık.” cümlesinde “birçok” sıfatından sonra gelen sözcük çoğul eki alamaz. Cümle “Orada hepimiz birçok olumsuzlukla karşılaştık.” şeklinde düzeltilmelidir.

7. Turistik ve sanayi tesislerinin bu bölgede yoğunlaştığı görölüyor.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu cümledekine benzer bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bu roman, yazarın ilk ve en başarılı yapıtıdır.
B) Yeni yöntem, özel ve kamu hastanelerinde uygulanacak.
C) Bu yöre, bahar ve yaz aylarında kalabalıktır.
D) Çocuklar, gazlı ve şekerli içeceklerden uzak tutulmalı.
E) Konut ve otomobil kredisi kullanacaklar bu haberi iyi dinlemeli.

8. Aşağıdaki altı çizili tamlamalardan hangisi anlatım bozukluğuna neden olmuştur?

- A) Orada yemyeşil bağlar ve evler vardı.
B) Uzun ve eğlenceli bir yolculuktan sonra yaylaya vardık.
C) Adamın söz ve davranışlarından polis şüphelendi.
D) Nemli ve sıcak hava, halkı bunaltıyor.
E) şiddetli rüzgâr, bölgenin kıyı ve iç kesimlerinde etkili olacak.

9. ---- ve dostlarımla bu sıkıntılı durumdan kurtuldum.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki sözcüklerden hangisi getirilirse tamlama yanışlığı meydana gelir?

- A) Ailemin
B) Doktorların
C) Akrabalarımla
D) Eşimin
E) Senin

10. Türk sinemasının gelişmesinde sen ve sinemaya gönül vermiş birçok kişinin emeği vardır.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun giderilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) “Sen” sözcüğüne tamlayan eki eklenmeli.
B) “Bırçok” cümleden çıkarılmalı.
C) “Gönül vermiş” yerine “emek vermiş” getirilmeli.
D) “Sen” yerine “senin emeğin” getirilmeli.
E) “Gelişmesinde” yerine “gelişmesinin” getirilmeli.

11. Önemli işlerden önce büyüklere danışıp desteklerini almalısın.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni hangisidir?

- A) Kişi ekinin eksik olması
B) Ortak öznenin kullanılması
C) Çoğul ekinin gereksiz kullanılması
D) Tamlayan eksikliği
E) Gereksiz belirteç kullanılması

12. Dün onlara biraz haksızlık yaptım ama bugün gönlünü aldım.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisiyle giderilebilir?

- A) “Ama” yerine “yalnız” getirilerek
B) “Gönlünü”den önce “onların” getirilerek
C) “Ama” yerine virgöl getirilerek
D) “Dün” cümleden çıkarılarak
E) “Yaptım” yerine “yapmıştım” getirilerek.

1. Sevda okunun keskin ucu
I II III

Saplandığında yüreğe yani avına
IV

Ateş renkli bir gül kesilirdi
V

Ateş en iyi kavuşturucudur

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinin kök bakımından sestesi vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “birine destek olmak, birinin ilerlemesini ve yükselmesini sağlamak” anlamında bir deyim kullanılmıştır?**

- A) El ele verirse aşamayacağımız engel kalmaz.
B) Bu bölgede halk ozanları el üstünde tutuluyor.
C) Elinden tutan olsa bu çocuk ünlü bir ressam olabilir.
D) Onun iyi olması için elimden geleni yapmıştım.
E) Her zaman kendi yağı ile kavrulmayı tercih ettiğinden bu önerimizi reddetti.

3. Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın “Şiir Tahlilleri” adlı kitabı yeni baskısıyla piyasaya çıktı. (I) Genç şairler de eklenmiş. (II) Bu eklenenler arasında adını ilk kez duyacağınız kimseler var. (III) Mehmet Kaplan, Edebiyat Fakültesinde yıllardır yeni Türk edebiyatı üzerine dersler verir. (IV) Derste anlattıkları da bu kitaptaki tahliller gibiyse öğrenciler bildiklerini unutarak ya da büsbütün yanlış şeyler öğrenerek çıkıyorlardır derslerden. (V) Önceki yıllarda da böyle tahliller yapıyor muydu, bilmiyorum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde olumsuz eleştiri vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Bir öğretmen tahtaya,
I. koşula bağlılık bildiren cümle,
II. kaygı cümlesi,
III. amaç bildiren cümle,
IV. olumlu eleştiri cümlesi
örneği yazacaktır.

Buna göre, öğretmen aşağıdaki cümlelerden hangisini örnek olarak kullanamaz?

- A) Sınavlarda hangi soruların çıkacağını bilmemek beni kara kara düşündürüyor.
B) Hata yaptığımızı görse de kızmaz çünkü çok umursamadır.
C) Bu geleneksel el sanatı unutulmasın diye bir müze kurmayı düşünüyoruz.
D) Bu otomobili alabiliriz ama taksitle.
E) Konuyu ele alış biçimiyle edebiyatımıza yeni bir bakış açısı getirmiş.

5. XVII. yüzyılda, klasik öğretinin temelini oluşturan kuramlar XIV. Luis'in hoşgörüsünden ve parasal desteğinden yararlanan Moliere, Racine, Boileau gibi yazarlarca yeniden gözden geçirilmiş ve yeni bir biçim almıştır.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi kesin olarak çıkarılabilir?

- A) Kral XIV. Luis, çeşitli sanat dallarını desteklemiştir.
B) Sanat ancak hoşgörü ortamında gelişme olanağı bulabilir.
C) Moliere, Racine, Boileau 17. yüzyıl kişilerindendir.
D) 17. yüzyılda birçok sanat akımı doğmuştur.
E) 17. yüzyıla kadar sanatta fazla bir ilerleme olmamıştır.

6. I. büyük bir bilgelikle anlatan bir şair olan
II. sevgiliye özlemi, aşkı
III. öz şiir geleneğinin önemli bir ismidir
IV. şiirlerinde doğa sevgisini
V. Ahmet Muhip Dıranas

Bu sözlerle anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturulursa hangisi baştan ikinci olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Boileau, "Yazınızı oluştururken zihninizde yanan ışıkları yazıya geçirin, ara sıra ekleme yapın ama çoğu zaman silin." sözüyle yazar adaylarına yol gösteriyor.

Bu cümlede söz konusu yazarın ortaya koyduğu düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kısa ve yalın yazmanın önemi
B) Cümleyi süslü hâle getirmenin gereği
C) Düzyazının şiirden üstün olduğu
D) Hayal gücünün sanattaki önemi
E) Gerçekçi tutumun vazgeçilmez olduğu

8. Sanatçı belli bir görüşü aşlamak, belli bir bilgiyi aktarmak için yazmaz, böyle yaparsa zanaatkârdan farkı kalmaz.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümleyle anlamca çelişir?

- A) Didaktik tutum sanat erbabının görevi değildir.
B) İstiyorum ki benim bir yapıtımı okuyan kişi bir eksiğini gidersin, okudukları yaşamında işine yarasın.
C) Edebiyat ayna tutar, o aynaya bakıp üstünü başını düzeltmek veya gülümseyip geçip gitmek okuyucunun bileceği iştir.
D) İnsanlar ders almak veya eğitimlerini tamamlamak için sanat yapıtının kapısını çalmazlar.
E) Yaşama dair pratik fayda taşımak zanaatın alanıdır; zanaat, sanatla bu yönden ayrılır.

9. Bir ressamı başarılı kılan şey hepimizin baktığı bir ağacı, "Bana öyle görünüyor, ben böyle yorumluyorum." şeklindeki anlayışla yansıtabilmesidir.

Bu cümleyle göre bir ressamın başarısı aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Olanı olduğu gibi resmedebilmesine
B) Ortak insani bakışla doğayı gözlemlemesine
C) Eserinde öznel yorumların bulunmasına
D) Görselliği ön plana çıkarmasına
E) Resim sanatının bilindik yöntemlerini kullanmasına

10. 1940'larda yeni bir yola giren öz şiir anlayışı, dönemin şiir anlayışlarına mesafeli durmuş, kendi yolunun dışına çıkmamıştır.

Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1940'larda farklı şiir anlayışları vardır.
B) Öz şiir anlayışı 1940'ta ortaya çıkmıştır.
C) Öz şiir anlayışı, farklı anlayışların sentezi niteliğindedir.
D) Şiir sanatının özüne en uygun yaklaşımı öz şiir akımı ortaya koymuştur.
E) Öz şiir anlayışı diğer akımlar üzerinde etkili olmuştur.

11. (I) Tepesi uçtuğu için "Tepsi Minare" denen eski Selçuklu Kulesi'nden şehri seyrettik. (II) Önümüzde henüz sararmaya yüz tutmuş ekinler, emsalsiz bir panorama gibi dalgalanıyordu. (III) Doğu yönünde çıplak dağlar biter bitmez engin bir ova başlıyordu. (IV) Daha uzakta Anadolu insanı için şiir, gurbet ve hüznün kaynağı olan dağlar vardı. (V) Günün büyük bir kısmını orada geçirdik.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, tamlananı isim tamlaması olan sıfat tamlaması, dolaylı tümleş görevindedir.
B) II. cümle dört ögeli bir cümledir.
C) III. cümle girişik birleşik bir cümledir.
D) IV. cümlede ilgeç tümleci kullanılmıştır.
E) V. cümle nesne, dolaylı tümleş ve yüklemden oluşmuştur.

12. Aşağıdakilerin hangisinde özne, diğerlerinden farklı bir yolla oluşturulmuş söz öbeğidir?

- A) Burada şiirimizin seçkin örnekleri bir araya getirilmiş.
B) Onun makalelerinde sözün doğru şekli anlatılır bize.
C) Edebiyatımızın bazı dönemleri çok güçlü kalemleri barındırır.
D) Süslü anlatımı tercih eden yazarlar her zaman daha çok sevilir.
E) Yazarın güçlü anlatımı da eserini değerini artırıyor.

13. Aşağıdakilerin hangisinde iki noktadan (:) sonraki örnekler cümlelerin farklı bir ögesinin açıklamasıdır?

- A) Törene herkes katılmıştı: öğrenciler, öğretmenler, idareciler...
- B) Yarışmalardan sonra bize çok şey hediye edildi: madalyalar, plaketter, kupalar...
- C) Hasta olunca ziyaretime üç kişi gelmişti: Mahalleden bir dostum, okulun müdürü ve bir öğrencim.
- D) Sait Faik, öykülerinde çok farklı insan tiplerini konuk eder: balıkçılar, dilenciler, işsizler...
- E) Divan edebiyatında üç şiir biçimi çok sevilir: Gazel, kaside ve şarkı.

14. Trene bir yığın insan bindi. Hepsinin yüzünde açık ve ayaz havanın izleri var. Çocukların yüzleri bir meyve gibi taze. Tren yavaş yavaş şehre giriyor. Yayla gecesi, avının üstüne sıçramış büyük bir kuş gibi her yanı sarıyor. Bir yığın sezisler arasında geniş, karanlık bir nehrin akışına uymuş gibi kalabalığa karışıp gidiyorum.

Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Benzetme edatı kullanılmıştır.
- B) Fiilden türemiş sıfatlara yer verilmiştir.
- C) İkilime belirteç görevinde kullanılmıştır.
- D) Belgisiz adıl ve belgisiz sıfat kullanılmıştır.
- E) Dilek ve haber kipleriyle çekimlenmiş fiiller vardır.

15. Yazar bu yazısında, Türkçenin ulusal bir dil olarak sadeleşmesinin ve gelişmesinin yolları hakkında düşüncelerini açıkladığı gibi yeni bir edebiyattan da beklediklerini dile getirmiştir. Anlatılanların akla ve mantığa uygun olması fikri o dönem edebiyatımız için bir yeniliktir.

Bu parçadaki altı çizili sözlerin hangisinde herhangi bir ses olayı olmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Realizm akımı Türk kültürü bakımından son derece önemlidir. Hayale geniş yer vermesi yönüyle

Türk edebiyatı romantizme daha yakındır. Türk

kültüründe eksik olan en önemli şey gerçeklik

duygusudur. Batı kültürü Eski Yunan edebiyatından

beri "gerçek"e hayalden daha çok yer vermiştir.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Edirne yılları, onun edebiyata karşı ilgisinin iyiden iyiye

uyandığı yıllar olmuştur. Kendisi daha sonra Ruşen Eşref'in

yazdığı Diyorlar ki'de okul yıllarında Namık Kemal'i,

Servetifünuncuları dikkatle okuduğunu anlatmıştır. Onun

ilk şiiri de Mecmua-yı Edebiyye'de yayımlanmıştır: Terâne-i

Gıryan ...

Bu parçadaki numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Kupa maçının oynanacağı gün yaklaştıkça ülkedeki heyecan gittikçe artıyor.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne-yüklem uyumsuzluğu
- B) Nesne eksikliği
- C) Gereksiz sözcük kullanılması
- D) Ek eylem eksikliği
- E) Anlamca çelişen sözcüklerin kullanılması

1. I. Dünya Savaşı'ndan sonra aydınımız gözlerini Anadolu'ya çevirmiştir. Savaştan sonra Anadolu'ya
- I
- gidenler orada acı gerçeklerle karşılaştılar: Çıplak dağlar,
- II
- fakir ve zavallı Türk köylüsü, felaketlerle yanmış yıkılmış
- III
- gönüller... Bu karşılaşma aydınımızda büyük bir etki
- IV
- meydana getirdi. Cumhuriyet edebiyatı bu etkinin yansımalarının sessiz çılgınlıklarıyla doludur.
- V

Bu parçadaki altı çizili sözlerin hangisinde mecazlı söyleyiş yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Bazı şairler şimşek gibidir. Güçlü ve etkileyici bir ışık yayarlar ama ne yazık ki anlık bir ışık.

Bu parçadaki altı çizili söz ile, söz konusu şairlerin hangi yönü vurgulanmıştır?

- A) İnsanları derinden etkileme
B) Belli bir dönemin anlayışını yansıtırma
C) Okuyucuyu bir okuyuşta etkisi altına alma
D) Kalıcılığı yakalayamama
E) Uzun soluklu bir mesaj taşıma

3. Coindreau "Bir çevirmenin eser üzerinde hiçbir hakkı yoktur, yalnız ödevleri bulunan bir kişidir o." der.

Bu cümlede çevirmen ile ilgili olarak söylenmek istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çevirdiği eser üzerinde detaylı araştırma yapmasının gerekli olduğu
B) Çevirinin de yeniden kurma ve oluşturma işi olduğunu bilmesinin şart olduğu
C) Eserin orijinaline sadık kalarak üzerine düşen görevleri yapması gerektiği
D) Çevirisi yapılan eseri bambaşka bir havaya sokması gerektiği
E) Dil ve anlatım yönünden usta bir yazarda bulunması gereken yetkinliğe sahip olmasının gerekliliği olduğu

4. (I) Tabletler, akıllı telefonlar, bilgisayarlar dalga boyu kısa ve yüksek enerji mavi/mor ışık yayar. (II) Bu sayede dışarıda, güneşli havada bile ekrandakileri rahatlıkla görebiliriz. (III) Ancak gündüzleri büyük bir kolaylık sağlayan bu ışık geceleri beynimizin kimyasını olumsuz etkiler. (IV) Gün ışığından çok daha parlak olan bu ışık bizi yanıltarak hâlâ gündüz olduğunu düşünmemize neden olur. (V) Bu da uyumamıza yardımcı olan melatonin hormonunun salgılanmasını engeller. (VI) Ayrıca vücudumuzun biyolojik saatinin ritmini de bozar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinden başlanarak mavi / mor ışığın olumsuz etkilerine değinilmiştir?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

5. Ebubekir Hazım Tepeyran'ın açtığı köy edebiyatı yolunda başka yazarlar da yürümüştür, bunlardan biri de "Memleket Hikâyeleri" adlı öykü kitabıyla Refik Halit Karay'dır.

Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ebubekir Hazım Tepeyran, Anadolu'yu öykülerinde konu edinmiştir.
B) Refik Halit, köy edebiyatı alanında eser veren yazarlardandır.
C) *Memleket Hikâyeleri*, köy edebiyatı alanındaki en başarılı eserdir.
D) Köy konusu en çok roman ve öykü türündeki eserlerde işlenmiştir.
E) Refik Halit, Anadolu'ya yönelme akımının öncüsüdür.

6. I. insanları ve bahçeleri
II. Burası, Ankara'ya
III. yemyeşil bir kasabaydı
IV. ana yollardan uzak
V. iki gün mesafede

Bu sözlerle anlamlı ve kurallı bir cümle kurulursa hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

37. Ölçü, kafiye, söz tekrarı gibi unsurlardan yararlanılarak belli bir sınırlamaya uymadan söylenen sözlere tekerleme denir. Tekerlemeler masal, halk hikâyesi, halk tiyatrosu, bilmece, türkü gibi türlerin bir parçası olabilir ya da bağımsız söylenir. Geleneksel anlatım türlerinde dinleyicinin ilgisini çekmek, anlatının başladığını bildirmek gibi amaçlarla kullanılır. Tekerlemelerin belli bir konusu olmaz. Garip ve olmayacak şeyleri art arda sıralamak şaşırtıcı etkisini artırır. Tekerlemeler söyleyen kişinin söz ustalığını da gösterir.

Bu parçada tekerlemeler ile ilgili olarak;

- I. yalnızca geleneksel anlatı türlerinin bir parçası olduğu,
- II. dikkat çekme, ustalık gösterme amacıyla söylendiği,
- III. herhangi bir anlam taşımadıkları,
- IV. mizahi yönlerinin ağır bastığı

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve IV C) II ve III
D) II ve V E) III ve IV

38. Türkü, Türk halk şiirinin en eski biçimlerinden. Bu kelime ilk olarak Ali Şir Nevaî'nin yazdığı *Mizanü'l-Evzan*'da karşımıza çıkar. Türkü sözcüğü Türk ismine aitlik anlamı katan "-î" ekinin eklenmesiyle oluşmuştur ve "Türk'e özgü" anlamına gelir. Bu yönüyle türküler milletimizin adıyla anılan tek şiir biçimi olma özelliğini taşıyor. Konuya veya ezgiye göre türkü yerine ninni, ağıt, deyiş, hava gibi adlar da kullanılır. Anadolu'da türkünün ilk örneklerini 16. yüzyılda *Öksüz Dede* adlı bir ozan vermiştir.

Bu parçada "türkü" ile ilgili olarak;

- I. kelimenin kökeni ve anlamı,
- II. şiir biçimi olarak ilk ne zaman ortaya çıktığı,
- III. diğer şiir biçiminden ayrılan yönü,
- IV. şekil yönünden hangi özellikleri taşıdığı

bilgilerinden hangilerine değinilmemiştir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

39-40. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Onu anlaşılabilir kılmak adına yazılmış onlarca makale, biyografik eser varsa da bir Oğuz Atay okuru bilir ki onu anlayabilmek için ruhsal sancılardan geçmiş, incelikli düşüncelerde kaybolmuş, küçük ayrıntılarda saatlerce boğulmuş olmak gerekir. Aksi hâlde onun hakkında yazılmış her şey, bir anda anlamını yitiriverir. Çünkü yine bilirler ki onun yaşamına tanık olmak eserlerini dikkatle okuyabilmekten geçer. Yaşamıyla ilgili bir dedektif misali iz sürmektense eserlerinde bir yolculuğa çıkılırsa görülecektir ki her satır arasından, gerçek yaşam öyküsü ile Atay bize göz kırpar.

39. Bu parçada Oğuz Atay'ı anlamak için aşağıdakilerden hangisini yapmanın gerekliliği vurgulanmıştır?

- A) Dikkatli ve sabırlı bir okur olarak onu anlamaya çalışmak
- B) Detaylara dikkat ederek eserlerini bir büyütle incelemek
- C) Yaşadığı dönemin sosyal meseleleri hakkında bilgi sahibi olmak
- D) Farklı türde oluşturduğu yazılarındaki ortak noktaları belirlemek
- E) Yazarın kişilik özelliklerini bilerek eserlerini ele almak

40. Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmamıştır?

- A) Benzetme
- B) Karşılaştırma
- C) Tartışma
- D) Örnekleme
- E) Gerekçe ve koşul cümleleri